

Incepînd din numărul viitor
citiți reportajul

„PROCESUL DE LA NÜRNBERG“ de A. POLTORAK

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara

In pag. 6-7:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN IMPERIUL LUI PLUTON

Cutremurele
de pămînt

de S. Pauliuc

Incursiuni
în subteran

de G. G. Udubașa

ANUL XX

19

(999)

8 mai 1964

12 pagini, 1 leu

Frumusețe și grație

IN ACEST NUMĂR:

*Rînduri
pentru
un prieten*

de Al. Andrițoiu

★ FILMUL ★

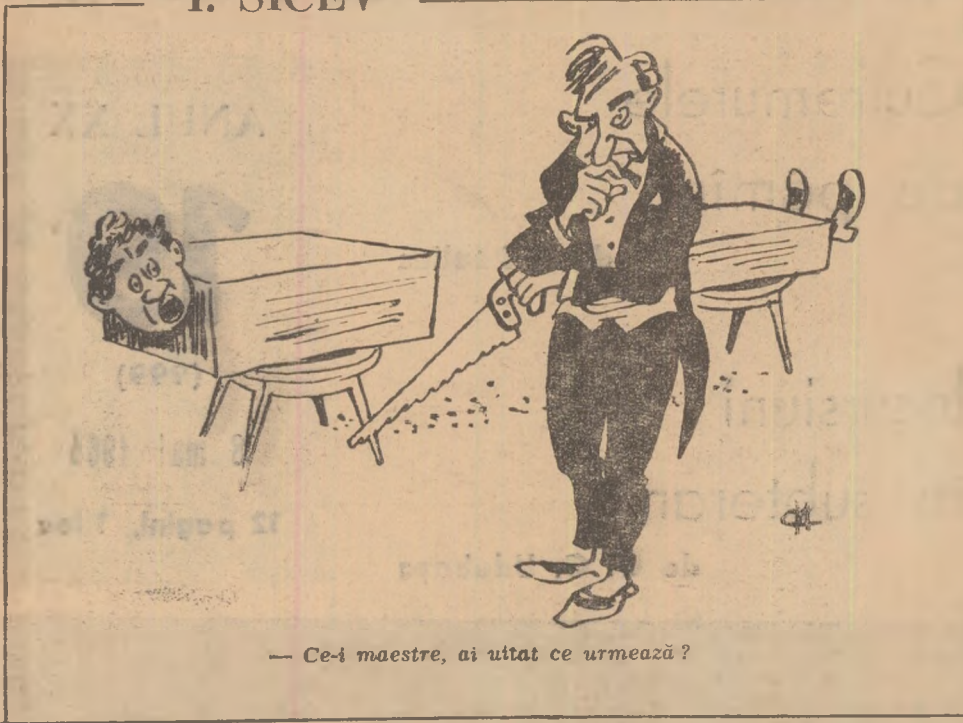
Asaltul
Berlinului

de mareșalul V. I. Ciuikov

memento

I. SICEV

plisețkaia la scala

La sfârșitul lunii aprilie Maia Plisețkaia, demnă urmasă a Galinei Ulanova, a reperat un adevărat triumf pe scena Scalei din Milano, în cadrul unui turneu care a confirmat-o, o dată mai mult, ca una din cele mai mari dansatoare din lume. Celebra balerină, care și-a serbat recent douăzeci de ani de activitate, ani de neîntrerupte succese și jaloanați de interpretări socotite astăzi clasice, e acum în plină maturitate a artei ei și mulți specialiști socotesc că exprimă tot ce a dat mai bun pînă astăzi școala sovietică de balet.

Critica italiană califică evoluția ei pe scena Scalei un „succes grandios”, răsplătit cu „aplauze emoționante, vibrante și prelungețe care salutau o mare și autentică artistă”. Subliniind creația realizată de Plisețkaia în „Lacul lebedelor”, criticul Giacomo Manzoni a observat: „Nimic nu poate fi numit nedesăvârșit la această dansatoare: tulburătorul joc al brațelor, trupul ductil și elastic, salturile aeriene și uimitoare, în cursul cărora o extraordinară pregătire acrobatică se rezolvă într-o mare eleganță de expresie, orice mișcare, orice vibrație a ei e în osmoză cu muzica și coregrafia și de aceea Plisețkaia a știut să dea o nouă tinerete chiar unui balet vechi și glorios ca „Lacul lebedelor”.

Spectacolele de la Milano au avut loc în zilele de 24, 25, 27 și 30 aprilie. După cum anunță presa italiană, conducerea Scalei a rugat-o pe Plisețkaia să-și mai prelungească turneul, dar balerina n-a putut da curs ofertei întrucât la 9 mai trebuie să danseze la Bolșoi în „Romeo și Julieta” de Prokofiev.

Asaltată de ziaristi italieni, Maia Plisețkaia a făcut câteva declarații care pot interesa pe admiratorii ei de pretutindeni.

— Bineînțeles — a răspuns astfel Plisețkaia la o întrebare — baletul pe care le interpretez corespund în general și cu gusturile mele personale. Printre ele aș putea totuși cita în mod special „Romeo și Julieta” și „Floarea de piatră” de Prokofiev sau „Căluțul cocoșat”, creat de soțul meu Rodion Șcedrin. (Am putea adăuga că Plisețkaia este și nepoata cunoscutilor dansatori Asaf și Sulamita Meserer n.n.) În afară de compozitorii amintiți admir mult coregrafia unor maestri ca Jerome Robbins, Roland Petit, William Dollar, Frederich Ashton ca și aceea a conaștrilor mei Igor Belski și Iuri Grigorovici.

Maia Plisețkaia a fost însoțită în Italia de partenerul ei obișnuit, Nikolai Fadeicev.

m. v.

soare la soci

La Soci începe acum sezonul băilor de mare și pe plajă apar primii „adoratori ai soarelui”. Și-au și anunțat sosirea 44

de vapoare cu 18 000 de turiști din diferite țări. Alții vor sosi cu trenul, cu avionul sau cu mașina. Și mai numeroși sînt cetățenii sovietici care se odihnesc în pitoreasca stațiune de pe țărmul caucazian al Mării Negre: anul trecut numărul lor a fost de 1 500 000, în afara zecilor de mii de copii care și-au petrecut vacanța în cele 20 de tabere din localitate.

În fiecare an Soci oferă vizitatorilor ceva nou. Anul acesta el îi va încanta prin amenajarea celor șapte sateliți ai săi, risipiți prin pădurile din împrejurimi. Fiecare din acești sateliți tinde, de fapt, să devină o stațiune de sine stătătoare, căci în fiecare se construiesc instituții social-culturale și medicale, case de odihnă, parcuri, hoteluri, cabane. În afara șoselei existente întregul complex va avea ca mijloc comun de comunicație o alee ce va șerpui de-a lungul țărmului și din care se vor desprinde, pe alocuri, poteci ce vor coborî spre mare sau vor urca pe coasta muntelui. În curînd aici vor circula funiculare.

Orașul propriu zis își va schimba și el înfățișarea. Centrul va fi reconstruit în întregime. Vor apărea microraiioane noi, formate din case pentru localnici și sanatorii. De asemenea, va crește numărul bazinelor acoperite, avînd piscine cu apă de mare și va fi amenajată o superbă plajă, cu zone de vegetație tropicală decorativă.

d. c.

călători neobișnuiți

Sediul Stațiunii centrale de aclimatizare a Uniunii Sovietice. Într-o încăpere, un perete întreg este ocupat de o hartă uriașă pe care figurează orașul Moscova de la care pornesc, în toate direcțiile, nenumerate săgeți care, întrelându-se, formează o rețea extrem de complicată. Săgețile nu vizează numai localitățile din interiorul țării, ci și depășesc hotarele, terminîndu-și traectoria în Cehoslovacia și Vietnam, în Norvegia și Suedia, în Franța și Anglia...

Pe ciudata hartă figurează localități din Uniunea Sovietică și din străinătate în care și din care sînt exportate și importate diferite specii de pești folositoare economiei naționale. Cercetînd-o mai îndeaproape, harta îți oferă o imagine de ansamblu înstructivă asupra progreselor pisciculturii în U.R.S.S.

Putem afla, astfel, că în ultimii ani ihtiologii sovietici au reușit să transplanteze prețiosul somon care trăiește în apele din sudul țării tocmai în Marea Barentz, că cega din Obi se împacă acum minunat de bine cu apele Amurului sau că gustosul crap din Caspica poate fi înflorit astăzi în Marea de Azov. În ce privește sturionii siberieni, aceștia s-au aclimatizat perfect la condițiile Peciorei.

Interesant este și schimbul de specii acvatice pe care Uniunea Sovietică îl face cu alte țări, schimb care se dezvoltă pe an ce trece. Recent, Stațiunea a achiziționat din Anglia și Franța o importantă cantitate de lipari cu care a populat apele Bielorusiei, ale republicilor baltice și cele din regiunea Moscovel, iar avioane și vapoare special amenajate au transportat așa numitul tilapsa tocmai din Vietnam, exoticele pește urmînd

să fie aclimatizat în cursurile de apă din Crimeea, Gruzia și din Caucaz.

În același timp, în Anglia a plecat un transport de icre de coregon provenind din lacul Baikal, cega din Obi se înmulțește în apele Danemarcei și Finlandei, o specie de crap siberian a devenit cunoscută și pescarilor din Cehoslovacia iar somnul din Ladoga celor din Polonia. Icre de somn și coregon provenind din lacul Ladoga au fost exportate și în Republica Populară Romînă. Așadar, numeroase specii de pești migreză în întreaga lume, dar nu cu obișnuitele lor mijloace, ci în acvarii speciale la bordul vapoarelor și avioanelor.

a. b.

atomisti și... filateliști

Zilele trecute, în cadrul Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna, a fost inaugurată o expoziție oarecum neobișnuită pentru un asemenea loc. Și anume, o expoziție filatelică. Căci, după cit se pare, în chipele libere mulți fizicieni de la Dubna arată o predilecție marcată — dacă ne putem exprima așa — pentru o îndeletnicire ce nu are o conținut foarte evidentă cu fizica atomică dar e în schimb cit se poate de odihnitoare.

Asociația filatelică din Dubna a înscris mai de mult în planul ei de acțiune organizarea de asemenea expoziții. În ce ne privește, întimplarea ni se pare cu atît mai vrednică de semnalat cu cît prima manifestare de acest fel este consacrată timbrelor romînești.

Deschiderea expoziției a fost făcută într-un cadru solemn de către un savant din Republica Democrată Germană care cumulează și calitatea de președinte al Asociației filateliștilor din Dubna. După care o asistență numeroasă a trecut la vizitarea standurilor. Acestea cuprind grupuri tematice extrem de diverse, care merg de la începuturile mării romînești pînă la blocuri jubiliare, de la momente importante din istoria poporului nostru pînă la miniaturi postale create în ultimii ani.

De mult interes se bucură standul în care sînt expuse timbre cu figuri de seamă ale științei romînești — printre care aceea a matematicianului Grigore Țițeica, un nume bine cunoscut la Dubna.

Expoziția îngăduie de asemenea vizitatorilor să se familiarizeze cu flora și fauna romînească, cu instrumente și porturi populare romînești, cu mișcarea noastră sportivă.

Coloritul de bun gust și remarcabila execuție tehnică a timbrelor romînești sînt unanim apreciate de filateliștii de la Dubna.

s. p.

cum arăta shakespeare?

Cunoscutul sculptor antropolog Mihail Gherasimov, despre care am mai avut prilejul să vorbim, a fost întrebă de curînd, în cadrul unei conferințe de presă, dacă ar fi în stare să reconstituie portretul documentar al lui Shakespeare. Gherasimov a răspuns că această problemă îl preocupă de mult și că ar fi fericit dacă i s-ar încredința o astfel de sarcină.

„E greu să garantez că voi obține un portret autentic al lui Shakespeare, a declarat el. Ceea ce pot să afirm fără ezitare este că, dacă se va deschide mormîntul genialului dramaturg și mi se va da craniul său sau o copie a acestuia, restaurarea pe care o voi încerca va furniza shakespeareologilor noi date, dintre care poate unele neașteptate. Așa s-a întimplat și cu portretul țarului Ivan cel Groaznic”.

Gherasimov a vorbit apoi în amănunțime despre această ultimă lucrare a sa. Ea a permis să se infirme presupunerile după care țarul Ivan cel Groaznic ar fi fost ucis. În realitate, el n-a fost nici otrăvit, nici sugrumat, ci a murit probabil de pe urma unui infarct sau a unei maladii de metabolism. Cu același prilej s-a ajuns la concluzia că țarul avea 1,78 metri înălțime și cîntărea 95 de kilograme.

În clipa de față artistul-savant lucrează la desăvîrșirea portretului țarului, aducînd ultimele retușuri părului, bărbii și vestimentelor.

g. m.

aterizare ieșită din comun

Un caz fără precedent în anele aviației s-a petrecut de curînd în apropierea aerodromului care aparține aeroclubului din Moscova. Un avion de tip „AN-2” care avea la bordul său cîțiva parașutiști, zbura la o altitudine de 800 de metri. Pilotul, Vasili Glușenko, a apăsat la un moment dat pe butonul sirenei, semnalînd astfel sportivilor că a sosit clipa în care trebuiau să sară.

Primele lansări s-au desfășurat normal. Cînd i-a venit rîndul, Anatoli Korneev, student la facultatea de mecanică și matematică a universității din Moscova, s-a aruncat prin ușa laterală, larg deschisă, dar cu-pola parașutei sale nu s-a deschis, deoarece husa ei se agățase de ușă. Tînărul s-a văzut astfel plutind în aer.

Anunțat prin radio de accident, Serghei Iakovlev, directorul aeroclubului, a transmis pe aceeași cale pilotului:

— Începe aterizajul cu viteză minimă și ai grijă să te afli în vecinătatea unei grămezi de zăpadă.

În toată activitatea sa, Glușenko nu mai avusese de rezolvat o problemă atît de complicată. Avionul părea că abia se răste, coborînd cu un metru pe secundă. O dată cu umbra aparatului, se proiecta pe pista de aterizare și umbra celui remorcat. Lîngă ușa deschisă stătea instructorul de parașutism Lev Bulanov, cu un cuțit în mînă. Misiunea lui era de a tăia numaidecît legăturile parașutei.

Evenimentele s-au desfășurat cu o precizie cu adevărat matematică. Încă înainte ca studentul să atingă pămîntul, Bulanov a tăiat corzile parașutei. O mică izbitură și Korneev s-a pomenit pe zăpadă. S-a ridicat numaidecît, fără a se alege măcar cu o vînație.

r. d.

pămînt — lună pămînt

Prima etapă a cooperării internaționale în vederea legăturilor radiocosmice la distanțe foarte mari a luat sfîrșit. Primele telegrame Pămînt-Cosmos-Pămînt au fost expediate și primite.

La această interesantă experiență a participat și un grup de cercetători ai Institutului de radiofizică de la Zimenki, funcționînd pe lîngă universitatea din Gorki, sarcina savanților sovietici constînd în captarea semnalelor emise de observatorul britanic din Jodrell Bank, prin mijlocirea satelitului american „Echo 2”. Experiența a fost încununată de succes datorită receptorilor ultra sensibili ai observatorului sovietic care au reușit să capteze și să înregistreze semnalele destul de slabe pe fondul bruiajelor cosmice ale satelitului american, din cauză că puterea emițătorului englez era de numai un kilowatt.

Succesul înregistrat i-a încurajat pe savanți, care au hotărît să realizeze emisiunea semnalelor radio folosindu-se ca retransmițător de Lună. Prima încercare a avut loc în februarie, cînd observatorul de la Jodrell Bank a emis, în direcția Lunei, semnale pe o frecvență de 162,4 mega-hertzi. Reflectate de Lună, după ce au parcurs o distanță de peste 750 000 km semnalele au fost cu ușurință captate de radiotelescopul de la Zimenki. Iată, deci, că posibilitatea transmisiilor la distanțe foarte mari a devenit realitate! Pentru a verifica recepția, specialiștii englezi au retransmis la Zimenki, prin telescopul cuprinsul radiotelegramei. Confruntînd-o cu textul telegramei — „Ea, Jodrell Bank (Anglia), chem Zimenki prin intermediul satelitului „Echo 2” — s-a stabilit că recepția a fost perfectă.

Ulterior a fost expediată în Cosmos prima fototelegramă, urmată apoi de altele. Dintre imaginile captate două s-au dovedit extrem de reușite. Pe fotografiile „cosmice” se putea distinge clar cuvîntul „Pace” în limba rusă.

Experiențele au continuat cu altele care, de data aceasta au folosit ca retransmițător cosmic, Luna. Iar una din fotografiile captate prin intermediul satelitului Terrei nu cedează cu nimic în ce privește calitatea celei mai bune fotografii spațiale obținute prin „Echo 2”.

s. b.

Din carnetul de drum
al scriitorului

Rînduri pentru un prieten

Viktor Bokov e un poet tînăr, din generația mea și are întipărit, în întreaga ființă, spiritul rus. Oriunde s-ar găsi, pe orice meridian al lumii, figura lui jovială și comunicativă ar talmăci, încă din prima secundă, Rusia, cu farmecul și luminiile ei specifice. Se zice că trei ghitare rusești sînt de ajuns pentru a forma o strălucită orchestră și trei voci rusești un cor. Tot așa, prezența unui prieten ca Viktor Bokov fundamentează o societate, stigmatizînd solitudinea. Cred că Robinson Crusoe ar fi întemeiat, cu un astfel de prieten, un club prosper al insulei.

L-am cunoscut la Sinaia, cu trei ani înainte și ne-am împrietenit ca la un semn magic. Viktor Bokov știe versuri multe, din toți poezii posibili sau imposibili, e un „causeur“ de primă mină, avînd totdeauna pregătită neașteptata vorbă de spirit care mută discuția în surisul camaraderesc... Și ride cu toată inima, într-un ris popular, sănătos și molipsitor.

Și iată că, după trei ani, ajungînd pe meleagurile Moscovei, prima mea grijă a fost să-i formez numărul de telefon dar, spre mîhnirea mea neașteptată, mi s-a răspuns că e plecat, pentru două zile, la... pescuit. Imaginația mea a încercat să prefigureze chipul poetului-pescar și pe ecranul meu lăuntric a apărut un om vesel, înzestrat cu pitoreștile scule de pescuit, de la bățul de bambus la plută, de la plută la săculețul care așteaptă prada acvatică și, în plus, rimele, tradiționalele rime care se mută din pămînt în apă, momind (uneori degeaba) știucile și crapii.

Viktor Bokov s-a întors la sorocul cuvenit iar eu, din prudență și eleganță, nu l-am întrebat ce recolte pescărești a cules. Asta nu din pricină că, aidoma vinătorilor, pescarii ar avea (zice-se) o imaginație superlativă... Dar nici Viktor nu s-a lăudat, trecînd și el sub tăcere succesul, poate miraculos, al investigației acvatice.

Viktor Bokov armonizează omul bun cu bunul poet, fiind un reprezentant de vază al generației sale. Pe afișele care programau popularele zile ale poeziei l-am citit ca responsabil al unui grup de poezi care urmau să citească în câteva mari întreprinderi și instituții. Și iarăși am încercat să mi-l închipui în postura gravă a omului care dirijează ordinea de zi, răspunde la întrebări și mulțumește participanților la lectură: „Cred că sînt în asentimentul colegilor mei... etc., etc., etc.”

Rus prin toate fibrele, Viktor Bokov scrie o poezie a specificului național. Firește că influența folclorului este la el bine asimilată și stilizată, poetul fiind un modern, în genul, să zicem, al lui F. Mistral sau Paul Fort. Influența este decantată cu finețe, ca parfumurile care, într-o mireasmă aparent domoală, păstrează esențe adînci. La o lectură comună a multor poezii sovietice și de peste hotare, Bokov, preluînd într-o poezie visele înaripate care au dospit secole de-a rîndul în popor, isprăvea, aproximativ așa:

Nu zboară acela
Care n-are aripi în el.

Aceste versuri mi-au fixat oarecum efigia poetului, neastîmpărul lui creator.

În recentul său volum, Bokov are un ciclu

întreg dedicat Romîniei democrat-populare, în sensul unui lyric jurnal de călătorie întreprinsă prin patria mea. Un vers scurt, aidoma celui popular. Colorat și melodic. Este cîntată barza care se întoarce pe coperișul caselor, sînt invocate, colinele Clujului sau drumurile dintr-un ungher într-altul al țării:

Drumuri, ah drumuri,
purtîndu-și vîpaia,
din spumele mării
Către Sinaia.

Acest accent picareșc și, prin pledoaria-i lirică, peripatetic, dă farmecul general al versurilor lui Bokov. El cîntă din mers. De aici o spontaneitate care este întii a omului.

Cînd mi-a adus ciclul închinat Romîniei (un ciclu copios, din care s-a tradus și vom mai traduce), schimbul nostru de daruri a fost tot pe specificul național. Mi s-a dat, de pildă, o Matrioșka, o păpușă multiplicată, cu piese introduse una în alta, — obiect specific al artei populare ruse. La cina din seara aceea am gustat, la sfatul lui Bokov, bucate specific rusești, și nu mă căiesc deloc că i-am ascultat sfatul. Eram într-o societate plăcută, din care făcea parte și o tînără poetă letonă care urma să plece, a doua zi, într-o călătorie la Roma. Poeta, prietenă a familiei, fusese așteptată pe aeroportul moscovit, iar bunul prieten, care este Bokov, a sărit să-i ducă bagajele, spre amuzamentul soției sale: bagajele erau foarte grele, ea pentru orice călătorie lungă. Iar gestul rămîne frumos. Se zice că marele Lev Tolstoi, primind vizita unui tînăr confrate, i-ar fi făcut cinstea să-i ducă valiza de pe peron la birja care aștepta în spatele gării.

Oricînd, întîlnirile cu Bokov au fost mereu noi, aducînd mereu un farmec inedit. Bun conviv al meselor prietenești, bun cunoscător al problemelor de artă, tovarăș drag al fiecărei clipe de muncă sau răgaz, el împrumută poetului virtuțile omului adevărat și lumina unui suflet deschis, sincer, devotat. Îi păstrez cu dragoste portretul. E portretul unui prieten prețuit. Dar dincolo de portret, dincolo de invocația acestor rînduri scrise cu sufletul, stă mereu prezent în inima mea, Viktor, omul și poetul, așa cum l-am cunoscut, așa cum mi-a devenit drag. Viktor, omul sovietic, omul unei țări în care comunismul dă roadele sale de aur. Distincția lui este a acestei societăți din care face parte.

Nu-mi rămîne decît, prin intermediul acestor rînduri, să-l îmbrățișez prietenește.

Al. Andrițoiu

Intr-o sală de muzeu

CONSTELAȚIA EROILOR

Constelația Eroilor, cea mai tînără încengătură de stele, care strălucește în toată splendoarea nu pe cer, ci pe pămînt, a împlinit treizeci de ani.

Nașterea ei este legată de dramatica epopee a vasului „Celiuskin“ care, strivit între masivele glaciale ale Oceanului Înghețat de Nord, s-a scufundat lăsîndu-i pe membrii expediției sovietice de la bordul său izolați în ghețurile Arcticii. Presa mondială afirma atunci cu convingere că nimeni și nimic nu-i va putea salva pe cei 104 supraviețuitori — socotiți condamnați — și prorocea o nouă tragedie arctică.

Dar poporul sovietic, făcînd o emoționantă demonstrație de voință și solidaritate umană, a realizat ceea ce părea imposibil. În Nord au fost trimise zeci de nave — printre care și spărgătorul de gheață „Krasin“, — și numeroase avioane. Dar primăvara în Arctica este foarte capricioasă, așa că pînă la urmă la expediția de salvare au luat parte nemijlocit doar șapte piloți: M. Vodopianov, I. Doronin, N. Kamanin, S. Levanevski, A. Liapidevski, V. Molokov și M. Slepnev. Ajungînd cu riscuri și eforturi realmente supraomenești în regiunea inaccesibilă a taberei naufragiaților, ei au reușit să-i scape treptat pe toți membrii expediției Celiuskin din captivitatea gheții.

După ce și ultimii șase celiuskiniști au fost depuși cu bine pe generosul pămînt natal, cei șapte piloți au fost poftiți la Kremlin, unde li s-a acordat cea mai înaltă distincție a Statului sovietic, atunci înființată — titlul de

Erou al Uniunii Sovietice. Purtătorilor ei li se conferă Ordinul Lenin și medalia „Steaua de Aur“. „Cinstind bărbăția voastră vedem în ea chezașia viitoarelor fapte de vitejie“ — scria în acele zile poetul Demian Bednii.

Primii eroi au deschis drum de aur gloriei. De atunci constelația a crescut necontenit, nume noi s-au adăugat mereu lîngă cele ale neînfrițaților piloți. Și ele s-au înscris pe vecie în istoria țării sovietice. În cele trei decenii care s-au scurs din primăvara lui 1934, peste douăsprezece mii de oameni au fost distinși cu supremul titlu. Peste o sută de oameni sînt de două ori Eroi ai Uniunii Sovietice iar pe pieptul piloților A. Pokrișkin și I. Koje-dub strălucesc trei steluțe de aur.

Eroismul oamenilor sovietici a căpătat proporții cu adevărat de masă în anii Războiului pentru Apărarea Patriei. Atunci constelația s-a îmbogățit cu peste unsprezece mii de stele de aur.

„Ștafeta eroilor Arcticii, a eroilor-ostași a fost preluată de eroii cosmonauți. Și e simbolic faptul că primul cosmonaut, Iuri Gagarin, a fost pregătit și trimis în zborul său stelar de unul din cei primii șapte Eroi ai Uniunii Sovietice, generalul Nikolai Kamanin.

Cu prilejul jubileului de treizeci de ani al înaltului titlu, ziarul „Komsomolskaia pravda“ a organizat o intere-

santă discuție despre eroi și eroism cu cîțiva cavaleri ai „Stelei de Aur“. Ce cred eroii despre eroism?

Generalul Nikolai Kamanin: „Eroismul este rezultatul muncii uriașe a unui mare colectiv de oameni. Numai că uneori devin cunoscuți doar zece-douăzeci, deși respectiva faptă eroică a fost pregătită de mii de oameni“.

Cosmonautul Nr. 1, Iuri Gagarin: „Trăsătura esențială a eroismului oamenilor sovietici este caracterul lui de masă. Noi, cosmonauții, trăim și muncim într-un colectiv mare. Pentru zborurile cosmice se pregătesc mii de băieți. Sînt unii care au început pregătirea o dată cu noi și pînă azi încă n-au zburat niciodată. Dar fără acești adevărați tovarăși de luptă succesele noastre n-ar fi fost posibile“.

Aviatoarea Natalia Kravțova: „În țara noastră eroismul nu este un fenomen izolat, ci de masă. Numai că nu fiecare erou este identificat, mulți rămîn necunoscuți. Asta se împlină mai cu seamă în vreme de război“.

Vice-amiralul Grigori Șcedrin: „Eroismul înseamnă împlinirea întocmai a datoriei tale în orice împrejurare“.

Ce se mai poate adăuga acestor idei care dezvăluie admirabile profiluri morale, o înaltă concepție despre viață, datorie și sentiment tovarășesc? Poate doar exclamația de admirație exprimată după salvarea membrilor expediției Celiuskin de aproape toate zările străine — aceleași ziare care cu puțin timp înainte socotiseră operația imposibilă:

„Fericită țară care are asemenea eroi, și fericiți eroii care au asemenea țară!“

Iulia Scutaru

Asaltul Berlinului

La sfârșitul lui aprilie 1945, în Berlin mai acționa încă o puternică garnizoană militară. Cele peste trei sute de tunuri ale ei aruncau limbi de foc, ne împroscau cu suvoaie de metaj încins. Cămile, olădirile de piatră, cele 113 stații de metrou și zecile de blokhausuri din beton armat deveniseră fortificații ale celor care apărau cu înverșunare pe conducătorii nazisti; Hitler însuși și cei mai apropiați colaboratori ai lui se aflau la Tiergarten — în centrul orașului, adăpostiți în subsolul cancelariei Reichului de pe Vosstrasse.

Un plan nebunesc

Deși știau că orașul era încercuit, căpeteniile celui de-al III-lea Reich cereau totuși ostașilor să lupte pînă la ultimul cartuș. În felul acesta, ele condamnau la moarte sigură atît garnizoana, cît și populația pașnică a capitalei. În clipa cînd trupele noastre s-au apropiat de zidurile Berlinului, în oraș nu mai exista aproape nici un cartier întreg. Din primele zile ale anului 1945, orașul devenise obiectivul de atac al unei formații de două mii de bombardiere grele americane și engleze. Un număr uriaș de bombe fusese zvîrlit asupra clădirilor din capitala Reichului, transformîndu-le în mormane de ruine.

La 25 aprilie 1945 urma să înceapă ultima etapă a Marelui Război pentru Apărarea Patriei: asaltul Berlinului.

În noaptea din ajunul ofensivei am controlat pozițiile de luptă ale artileriștilor: voiam să văd cu propriii mei ochi rezultatele pregătirilor de pînă atunci și totodată să-mi întipăresc pentru vecie în minte cea dintîi salvă, cel dintîi obuz tras asupra birlogului fiarei fasciste. O baterie de obuziere grele se instalase într-o pajiște din preajma unei păduri. Pe cer se fugăreau nori negri. Ploua mărunț. Pămîntul părea că doarme, cutremurîndu-se doar din cînd în cînd din pricina unor explozii depărtate. Artileriștii își desfășuraseră tunurile și așteptau ordinul de atac. Gurile de foc erau îndreptate către Berlin.

— Împotriva fortificațiilor din Berlinul fascist — focul a răsunit comanda. Și imediat, obuze grele au început să zboare șuierînd, prin văzduh. Traseul fusese deschis.

A doua zi dimineața m-am urcat la punctul meu de observație, care se afla într-o clădire mare cu patru etaje de lângă aeroportul Johannistal. Dintr-o încăpere așezată pe colț se puteau vedea sectoarele de sud și sud-est ale Berlinului. Pretutindeni în jur acoperișuri, acoperișuri fără de sfîrșit; ici-colo se zăreau niște gropi — rezultat al „activității” bombelor. În depărtare se profilau coșuri de fabrici și turlele ascuțite ale bisericilor. Deasupra străzilor se lăsase o ceață deasă, amestecată cu praful ridicat de bombardamentul din cursul nopții al artileriei și care nu izbutise încă să se împrăști. Pe

Fragment din lucrarea „Sfîrșitul celui de-al III-lea Reich”

alocuri ceața alterna cu nori negri de fum, care semănau cu niște panglici de doliu. Bombardierele grele începuseră atacul împotriva principalelor obiective ale viitoarei ofensive.

Începe atacul

Și deodată, podeaua de sub picioarele mele a prins să se clatine. Tirul a mii de tunuri anunța declanșarea asaltului. Am privit cu luare aminte prin încăperea. În dreapta se afla o cadă albă, pe al cărei fund plin de praf căzuse o bucată de cărămidă. Am vrut s-o arunc, poate și pentru că mi-am amintit în clipa aceea de cineva foarte drag, care era însă extrem de departe de mine: micuța mea Irinka. Ei îi plăcea întotdeauna să se bătălească în baie. După ce izbucnise războiul și frontul s-a apropiat de Moscova, soția mea cu cele două fetițe s-au evacuat la Kuibîșev. Locuiau acolo în-

tonate, adăposteau toate instituțiile guvernamentale, cancelaria Reichului, Reichstagul...

Artileria continua să atace cu înverșunare pozițiile defensive ale garnizoanei din Berlin. De acolo, de sus vedeam sau mai de grabă simțeam toată forța tirului de artilerie. Se năruiau zidurile clădirilor, iar mormanele de moloz și baricadele de pe străzi zburau înalt în văzduh. Era o privescătoare înspăimîntătoare, ce nu poate fi descrisă. Mi-amintesc că mi-am spus atunci: „Hitler comite ultima și cea mai gravă crimă împotriva poporului său. De ce sacrifică fără sens mii de germani, cărora le-a dat arma în mînă și i-a obligat prin jurămint să meargă la moarte sigură? În numele căreia cauze aruncă el în ghia-rele morții locuitorii pașnici — copii, femei și bătrîni? — Sălbatecă, monstruoasă crimă!”

Mărturisesc că înainte vreme, în adîncul sufletului meu nutrisem speranța că Hitler mai păstrase totuși ceva omenesc în el, o rațiune de co-

glonte în timplă. Dacă ar fi continuat împotriva, ar fi pierit toți cei 12.000 de soldați și ofițeri ai lui.

Chiar și acum, după douăzeci de ani, cînd mi se perindă din nou prin fața ochilor cîmpul de luptă și văd avalanșa nestăvilită de ostași sovie-

de V. I. CIUIKOV
Mareșal al Uniunii Sovietice

ției pătrunzînd în Berlin, îmi pun aceeași întrebare: pe ce contau atunci căpeteniile naziste? Căci începînd din dimineața zilei de 25 aprilie 1945 soarta Berlinului fusese hotărîtă. Nu se poate ca Hitler, Goebbels, Borman și alții să nu fi nutrit vreo speranță de a supraviețui

Drapelul victoriei deasupra Reichstagului

tr-o odaie, bineînțeles fără baie. Irinka era scaldată în albie, de cele mai multe ori fără săpun. Soția îl încalca cu praf de muștar. Era război!

Deodată, la ambele mîini, de la coate pînă în virful degetelor am simțit o mîncărime puternică. Pielea mă ardea de parcă mi-aș fi virit mîinile în smoală fierbinte sau într-un mușuroi de furnici. Am aruncat cărămida, dar mîncărimea tot nu înceta. Era o eceză contractată în timpul luptelor de pe Volga și care de atunci îmi apărea periodic. Un „dar” de război, cum s-ar spune. Al războiului dezlănțuit de Berlinul fascist, pe care-l priveam acum prin deschizătura din zid. În fața mea se profilau centurile de apărare ale orașului, construite de-a lungul canalelor și al căilor ferate care înconjurau centrul. Acolo orice clădire era o fortăreață. Iar prin vechiul Berlin trecea cea mai puternică linie de apărare a nazistilor. Canalul Landwehr și arcul abrupt al rîului Spree, cu maluri înalte și be-

mandant. Acum, însă, îl vedeam ca pe o fiară turbată, în stare să pricuiască oamenii — inclusiv celor care îl hrăniseră — numai rău, numai durere. Asemenea fiare sînt întotdeauna nimicite. Chiar din primele clipe ale asaltului, căpeteniile fasciste ar fi putut da ordin de încetare a rezistenței. Armatele sovietice ar fi intrat în oraș cu armele pe umăr și cîntînd. Bombele și obuzele ar fi rămas la locurile lor, iar sute de mii de vieți omenești ar fi fost cruțate.

În legătură cu aceasta trebuie să recunosc meritul comandantului german al fortăreței Poznan, colonelul și mai apoi generalul Konnel. Nazist inveterat, Konnel a opus rezistență timp de aproape o lună trupelor din armata a 8-a de gardă. Dar cînd și-a dat seama de înfrîngerea inevitabilă a lui Hitler, de faptul că ostașii și ofițerii germani își vărsau zadarnic sîngele, el, generalul Konnel, mi-a trimis o notă cu rugămintea de a cruța viața ostașilor sănătoși și a răniților iar el și-a tras un

ei înșiși și de a menține nazismul, ca o sămîntă care să crească pe alt teren.

Cînd a murit Hitler?

Desigur, în aprilie 1945 ar fi fost complet lipsit de rațiune să se mai sconteze o victorie a trupelor germano-fasciste. În momentul de față nu există martori obiectivi care ar putea spune adevărul despre ultimele zile și clipe ale celui de-al treilea Reich. Nici una din căpeteniile lui n-a supraviețuit. Dar noi știm că de la 20 aprilie 1945, slugi oredincioase ale lui Hitler, ca Goering și Himmler, de pildă, începuseră tratative cu anglo-americanii căutînd să obțină, chiar cu prețul lichidării lui Hitler, o pace separată sau cel puțin un armistițiu. E greu de afirmat dacă acționaseră din proprie inițiativă, ca „salvatori ai Germaniei de primejdia comunismului”, sau fuseseră trimiși chiar de Hitler. Această împrejurare a rămas o taină. Mi s-ar

putea răspunde, că la procesul de la Nürnberg s-a lămurit parțial situația din ultimele zile ale celui de-al treilea Reich. Dar nu fac parte din categoria oamenilor prea încrezători. Cu atît mai mult cu cît, încă înainte de a începe procesul, Himmler murise iar Goering a făcut de poziții evazive și apoi s-a sinucis. Așa încît e foarte posibil ca ei să fi dus în mormînt taina ultimelor zile din viața căpeteniilor celui de-al treilea Reich.

Mi s-ar mai putea replica: există testamentul lui Hitler, în care acesta, înainte de moarte, i-a exclus din partid pe Goering și Himmler. E adevărat. Eu însumi am aflat cel dintîi aceste vesti de la generalul Krebs, șeful statului major al armatelor terestre și am avut în mînă o scrisoare semnată de Goebbels și Borman, la care era anexat testamentul lui Hitler. Conform afirmațiilor lui Krebs și scrisorii lui Goebbels și Borman, „führerul” se sinucisese la 29 aprilie, iar în noaptea de 29 spre 30 aprilie cadavrul lui fusese învelit într-un covor, stropit cu benzină și ars. Despre acest lucru a scris chiar șoferul și aghiotantul lui Hitler, locotenent-colonelul Kemka, în lucrarea sa „Eu l-am ars pe Adolf Hitler”.

Totuși aș vrea să pun o întrebare tuturor cercetătorilor acestei probleme: n-a ars oare prea mult timp trupul lui Hitler și odată cu el și acela al Evei Braun? Să le fi trebuit oare mai mult de două zile?

Berlinul l-am luat noi, armatele sovietice, și noi am putut vedea și afla mai mult decît observatorii străini care, în timpul asediului, se aflau departe de locul evenimentelor. În dimineața zilei de 2 mai 1945, cînd au pătruns în curtea cancelariei Reichului ostașii armatei a 8-a de gardă au văzut un covor care mai fumegea încă și în el cadavrul carbonizat al lui Hitler. Acesta este adevărul adevărat și el prezintă încă o dovadă a manevrelor și intrigilor puse la cale în ultimele zile de căpeteniile celui de la treilea Reich.

Șoferul-aghiotant Kemka, care a ars cadavrul lui Hitler, afirmă că Borman a fost strivit de un tanc în Alexanderplatz. Și această afirmație este îndoielnică. Există astăzi mulți oameni care știu că Martin Borman și-a făcut cîteva operații estetice izbutite și se ascunde undeva sub nume fals. Altă soluție nici nu are, dat fiind că a fost condamnat la moarte de Tribunalul militar internațional.

Așadar, deși au trecut aproape douăzeci de ani de la luptele date în Berlin, încă nimeni n-a elucidat problema (cu toate că acest lucru nu are prea mare importanță): cînd au rămas trupele fasciste fără Hitler — la 29 aprilie sau la 1 mai 1945? Sînt încredințat că, mizînd în ultima instanță pe o sciziune între aliați, Goebbels și Borman, probabil cu aprobarea lui Hitler, au anunțat moartea acestuia la 29 aprilie, întărînd versiunea cu testamentul lui. Ei au ajuns la această soluție în momentul cînd armatele sovietice și americane s-au întîlnit pe Elba, iar englezii, capturînd tunuri și tancuri germane se pregăteau să atace Berlinul.

Planul perfid era simplu, dar bine ales în ce privește momentul. Nici Hitler, nici Borman, nici Goebbels nu puteau admite ca altcineva să participe la elaborarea și la traducerea în viață a acestui plan. Căpeteniile naziste voiau să cîștige timp, iar după calculele lor, începînd din dimineața zilei de 29 aprilie, timpul lucra în favoarea lor. Ca să ducă tratative cu englezii și americanii aveau nevoie nu de o oră sau două, ci de cel puțin cîteva zile. Iată de ce conducătorii Reichului hotărîseră să lupte pentru Berlin pînă la ultimul soldat, pînă la ultimul locuitor al orașului.

A. STEIN

DINTR-O CĂLĂTORIE CU PLOAIE

Mă întorc din Anglia, pe mare. Motonava elegantă, albă toată, e curată ca un pahar...

Miroase tare și pătrunzător a vopsea proaspătă. Dînd ultimul rețuș înainte de înproiere în patrie, marinarii tuși și ageri, îmbrăcați în salopete de pînză grosolană dar fercheșe, bine cusute, foiesc pe punte înarmați cu căldări și pensule și mai reînnoiesc pe ici pe colo vopseaua.

Fumul năvălește vesel din coșul alb, gros și lăsat puțin pe o parte, împodobit de-a curmezișul cu o dungă roșie lată, vîntul împinge jos spre apă fumul care, gingaș, ușor, se așterne lin ca un voal de mireasă.

E ceva sărbătoresc pe navă și suflelele noastre încearcă o nădejde vagă, o așteptare incertă — pentru că ne întorcem acasă.

„Mihail Kalinin”, motonavă din Flota Mării Baltice, face curse regulate între Londra și portul de care aparține — Leningrad. Și eu aparțin de acest port, nu numai „Mihail Kalinin”. Pe totdeauna, pînă la moarte, deși buletinul de identitate mi-a fost eliberat, după demobilizare, la Moscova, deși acum sint moscovit vechi și deși la Leningrad vin numai în trecere.

Din călătoria mea duc la Leningrad ceea ce, la drept vorbind, nu i-a lipsit niciodată: ploaie.

E mai bine de o săptămîină de cînd o duc, fără să ne despărțim nici o clipă, tocmai din Scoția lui Walter Scott.

La Glasgow și Edinburgh pietonii n-au lăsat umbrela din mînă. Printre fulgărinele ude și transparente, cu croială modernă, se întrezărea evul mediu: bărbați în fustișe ecoseze — după desenul cărora, ca după niște semne distinctive, un ochi versat poate stabili cu ușurință apartenența purtătorului la cutare sau cutare clan.

Acolo clima e tradițională, ca și fustișele bărbătești, iar umorul sumbru ca și clima. Un scoțian mi-a spus: la noi în Scoția plouă nouă luni pe an iar în celelalte trei e vreme urîtă.

Dar și în Anglia propriu zisă, la Londra, ploaia a turnat fără încetare, însoțindu-ne pretutindeni. Pe malul Tamisei, un mic slujbaș dickensian cu umbrela deschisă (nici umbrela și nici funcționarul nu s-au schimbat de loc de pe vremea lui „David Copperfield”!) ne-a făcut semne amicale cu melonul lui de modă veche.

Preluînd ștafeta britanică, ploaia ne-a întîmînat și la Stockholm — un Stockholm de duminică, culcat foarte devreme ca un oraș provincial. Lîngă palatul regal doi grenadierii uzi pînă la piele subliniau în aceeași manieră britanică statornicia tradiției. Mărsăluiau înainte și înapoi, ca niște soldați de plumb, cu un pas mecanic, lipsit de viață, cușmele lor, turtite de ploaie, erau înalte, miștoase, ca pe timpul lui Napoleon, dar fețele, prînse în tot felul de curele, erau tinere, fărînești.

Lumina felinarului forjat se reflecta instabil în băltoace și în ferestrele palatului. Palatul era slab luminat — consumul de electricitate este acolo modest, înfinit mai modest decît, să spunem, în centrul Stockholmului. În centru, la acea oră tîrzie, trecătorii erau rari dar lumina-

ția — „a giorno”: reclama veghează, ea lucrează fără întrerupere, ea și grenadierii de la palatul regelui.

Danezii au preluat ștafeta de la suedezi: plouă și la Copenhaga și în biclele oblice ale ploii strălucesc spișele sutelor de biciclete care împînzesc străzile. Nu, nu sute — mii, zeci de mii, sute de mii. Cred că nică-

gal cu un pas mecanic, lipsit de viață. Numai că în familia regală daneză totul e mai simplu; se spune că regele Danemarcei poate fi văzut și la băcănie.

Popas la Helsinki — și tot cu ploaie. Rătăcesc pe străzile pustii din preajma portului, pe pavajul luncos vine în goană o mașină, aproape că mă doboară și dispăre în

Coborînd spre orizont soarele străpunge în cele din urmă capacul norilor, ca și cum ar fi zdrobit într-un anumit sector inelul blocadei cerești. Într-o fărîmă de secundă totul devine de nerecunoscut: peisajul se înveselește, fețele se luminează, valurile din plumburi și dense se fac transparente, verzi...

Un pasager australian care stă alături de mine, îmi oferă amabil binocul lui puternic, cu douăsprezece gradații.

În ocularele lui se vede deocamdată doar catedrala din Kronstadt a cărei cupolă domină fortăreața, precum cupola bisericii Sf. Isaac domină Leningradul. Se vede din toate părțile, indiferent de punctul în care te-ai afla față de insulă: din nord (de acolo au atacat în 1941 finlandezii), din sud (pe acolo au mers, pe vechiul drum al Peterhofului, tancurile germane) sau de pe mare (unde se aștepta atacul flotei lüteriste).

Și cred că atunci, în 1941, aș fi dat un an din viață sau poate chiar mai mult ca să mă pot uita într-un horoscop și să mă văd peste aproape douăzeci de ani la bordul acestei motonave albe, care se întoarce dintr-o cursă pașnică din străinătate. Să văd cum va poare comerciale sub pavilioane germane îl salută prietenos pe „Mihail Kalinin”, și cum „al nostru” răspunde cu un mormăit amical scos pe coșul alb cu dungă roșie.

Ca o minune răsare din apa mării un fort — una din acele fortărețe marine îndalate întru apărare pe drumul spre Leningrad. Mohorîta odraslă a lui Petru, insula cu cazemata de granit, a fost înzestrată cu tunuri grele cu tragere lungă.

Într-un asemenea fort am petrecut cîteva zile în timpul războiului. Acolo l-am cunoscut pe sublocotenentul Filipp Rassoștașki. Rassoștașki dădea fortului coordonatele pentru tir, se apropia de pozițiile germane cu o îndrăzneală nemaipomenită, alegea punctele cele mai apropiate de ele. Pe hitleristi îi infuria reglarea atît de precisă și îndrăzneată a tirului și drept răzbunare bombardau fortul cu obuze grele. Zidurile trainiceii construcții a lui Petru au rezistat, însă, presiunii tehnicii militare moderne.

Dar fasciștii au reușit să se răzbune pe Rassoștașki pe alte căi. La Leningrad a murit de foame copilul lui, singurul lui copil.

La stînga — forturi, la dreapta — muchia neagră a litoralului. Înainte — împrejurimile Leningradului.

Pe punte a pus stăpînire un grup de australieni care vizitează Uniunea Sovietică. Ei și toate lucrurile pe care le poartă sînt atît de trainice, de respectabile. Cravatele sînt subliniat discrete, vîrfurile pantofilor subliniat neascuțite, hainele subliniat închise la culoare. Butonii de manșetă scumpi și acele de cravată strălucesc în soare.

Australienii fotografiază, filmează, desfășoură hărți, consultă ghidurile lor serioase și anunțate — și pronunță într-o manieră englezăscă denumirile rusești...

Londra
Desen de A. Kokorin

ieri în lume, nici chiar în China, n-am văzut atîtea biciclete. Circulă pe străzi, stau în despărțiri speciale, zac aruncate neglijent la intrări...

Și la Copenhaga, ca și la Londra și la Stockholm, un gardian ud, cu o chivîră pitorească din vremi apuse, străjuiește palatul re-

noapte. Abia apuc să deslușesc că e un „Moskovi” — Asta ar mai lipsi: să fii strivit de un „Moskovi” la Helsinki!

Ploaie, ploaie... Abia acum, spre sfîrșitul călătoriei, aproape de fîrmurile patriei, Baltica ne zîmbește cu zîmbetul ei atît de cunoscut și de zgîrcit.

VITRINA

O zi din viața lui Lenin

Fiecare zi din viața unui om de geniu poate constitui, desigur, un material bogat pentru o evocare literară, cînd imaginația unui scriitor — poet sau prozator — pătrunde în vastul proces de trăire și creație al unei asemenea personalități înzestrate cu dimensiuni spirituale ce depășesc nivelul normal al existenței umane. Cînd este însă vorba de Lenin, un astfel de material, chiar limitat la cadrul unei singure zile, capătă o abundență extraordinară, dată fiind multilateralitatea gândurilor, preocupărilor și acțiunilor marelui conducător al Revoluției din Octombrie. Cu un asemenea material faptic, de o abundență coplesitoare, a avut de luptat, fără îndoială, scriitorul ucrainean D. Vișnevski atunci cînd și-a propus să cuprîndă în paginile unei cărți de 300 de pagini o zi din viața lui Lenin*).

E adevărat că aceasta nu e o zi ca toate celelalte, după cum, de asemenea, nu întîmplător scriitorul și-a intitulat povestirea sa „A 72-a zi”. Este ziua de 5/18 ianuarie 1918, a 72 zi de la Revoluția din Octombrie, a 72-a zi a Puterii Sovietice. Dar de ce tocmai a 72-a? În primul rînd, fiindcă ea are în contextul povestirii un caracter simbolic, datorită faptului că e vorba de un moment ce depășește cu o zi durată Comunei din Paris, a cărei existență de 71 zile constituise, cu aproape 50 de ani în urmă, cea dintîi etapă a dictaturii proletarietului. A 72-a zi a Puterii Sovietice capătă deci, în această ordine de idei, semnificația unei biruințe definitive, ce va duce mai departe, în condiții istorice noi, efortul comunarilor. În al doilea rînd, ziua de 18 ianuarie 1918 era hotărîtoare pentru existența primului stat socialist din lume prin faptul că în acea zi avea să se decidă soarta revoluției prin rezolvarea a două mari probleme: pacea și democrația. La 18 ianuarie era fixată deschiderea Adunării constituante, aleasă cu 70 de zile înainte de Revoluția din

Octombrie, dar a cărei structură nu mai corespundea acum raportului real de forțe politice și în care reacțiunea își punea toată nădejdea de a răsturna Puterea Sovietică. „Astăzi — spunea Lenin, referindu-se la acea zi — încheiem cum s-ar zice o dispută istorică, începută înaintea Revoluției din Octombrie, disputa între democrația proletară reprezentată prin Soviete și cea burgheză, reprezentată prin Adunarea constituantă”.

Era, așadar, o zi dramatică, în care se concentra o complexitate de probleme cărora Lenin, cu lărga lui viziune politică, cu marea sa capacitate de a găsi soluții rapide spre a zădărnici calculele și tactica adversarilor, avea să le facă față cu o dirzenie de neclintit și cu o umitoare putere de discernare și de adaptare la condițiile obiective, „singurele hotărîtoare”, cum le considera el. D. Vișnevski înfățișează în nuvela sa, bazată pe documente filtrate prin retorta creației literare, această zi din viața lui

Lenin, într-o epocă în care Puterea Sovietică avea de dus o luptă grea, pe plan intern împotriva reacțiunii rămășițelor vechiului regim și pe plan extern împotriva agresorilor din afară ce pregăteau o intervenție armată, nedismulată.

Lenin, împreună cu tovarășii lui apropiați, Sverdlov, Dzerjinski, Cicerin și avînd sprijinul maselor muncitoare devotate cu trup și suflet revoluției, a reușit să dea, în complexul de împrejurări, soluțiile cele mai pozitive, organizînd lupta împotriva forțelor contrarevoluționare și încheind pacea cu germanii. În ceea ce privește Adunarea constituantă, care urmărea să se substituie Puterii Sovietice, Lenin a adoptat de asemenea o atitudine ce avea să se dovedească singura realistă și eficientă. După ce a participat la ședința de deschidere, urmîrind cu atenție cuvîntările parlamentarilor din tabăra adversă, și după ce s-a incredințat că Adunarea nu era decît o „moară de vorbe” menită să frîneze mersul revoluției, Lenin a ținut o consfățuire cu deputații bolșevici, luînd hotărîrea de a se retrage în bloc din ședință. Părăsită de grupul parlamentarilor bolșevici, Adunarea și-a pierdut caracterul reprezentativ și a devenit o simplă „fantomă”, o adunătură de „trîncăneli contrarevoluționare”, cum o eticheta Lenin, dînd prin aceasta un verdict fără apel „parlamentarismului burghez care și-a trăit trailul”. Peste cinci zile, la 23 ianuarie 1918, în aceeași sală unde se întrunise Adunarea constituantă, s-a deschis Congresul al III-lea al Sovietelor pe întreaga Rusie, la care participații veniți din toate colțurile țării au salutată, în sunetele Internaționalei, triumful Puterii Sovietice.

Cartea lui D. Vișnevski evocă toate acestea într-o formă epică, pregnantă, zugrăvind atmosfera agitată a Petrogradului din a 72-a zi a revoluției și reinviind încă o dată figura marelui Lenin, aflată totdeauna în inima evenimentelor

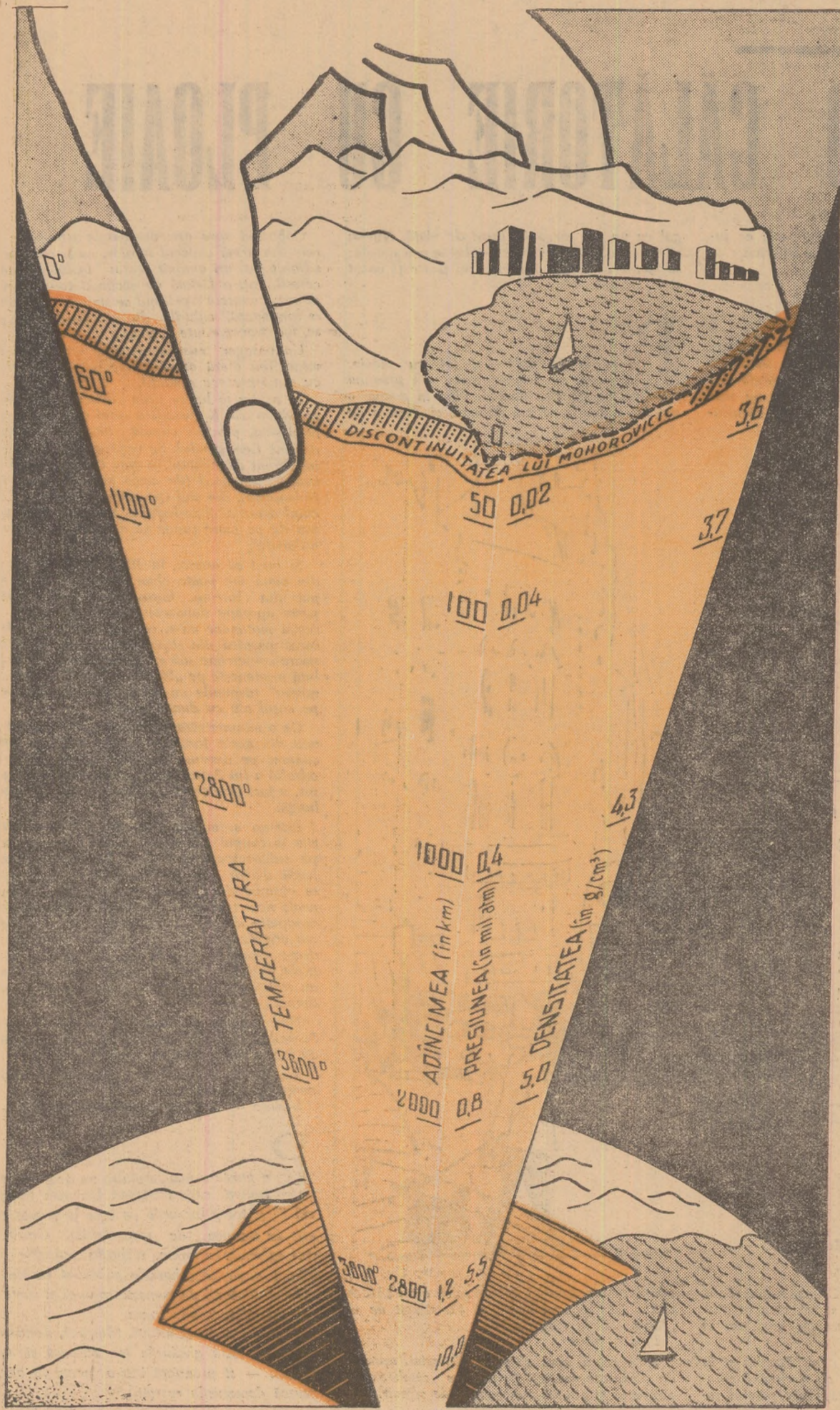
* D. Vișnevski: A 72-a zi. Editura pentru Literatură Universală, 1964. (Trad. din l. rusă de Iulia Giroveanu și Tatiana Constantinescu).

Pericle Martinescu

INCURSIU

Care este structura internă a Pământului, ce și rocile care-i alcătuiesc scoarța, în ce măsură și utile aflate în apropierea suprafeței pot acoperi

Rezolvarea lor depinde, în mare măsură, de folosirea unor metode noi de lucru, de îmbinarea metodelor geologice cu metodele altor științe, de folosirea datelor oferite de științele înrudite — „de graniță” — cum ar fi geofizica și geochimia.

Modificarea mijloacelor și metodelor de cercetare geologică implică utilizarea unei game largi de aparate și instrumente care duc la creșterea productivității muncii, a eficienței lucrărilor geologice. În Uniunea Sovietică cercetările geologice se fac cu aparatură și echipamente adecvate, necesare pentru studierea pe scară largă a imenselor teritorii din partea de est a U.R.S.S., în special din Siberia, unde se găsește cantități uriașe de materii prime. Dezvoltarea considerabilă a fizicii și chimiei a făcut posibilă pătrunderea adâncă a metodelor acestor științe în geologie.

Geochimia, o știință relativ tânără, are printre fondatorii săi savanți ruși și sovietici iluștri, de renume mondial cum ar fi A. E. Fersman, V. I. Vernadski, A. P. Vinogradov. Lucrările lor fundamentale pentru dezvoltarea acestei științe au, pe lângă o valoare teoretică incontestabilă, o utilitate practică deosebită în stabilirea principiilor generale de prospecțiune geochimică. Punerea în evidență a noi surse de materii prime care conțin elemente rare și dispersate presupune executarea unor analize foarte fine, care fac necesară determinarea mineralelor până la miimi sau milionimi de procent. În acest caz sînt necesare metode mai sensibile, cum ar fi analiza spectrală, polarografică.

În ultimul timp, căutarea așa-numitelor „elemente minore” din minercuri a luat un avînt deosebit, datorită foloaselor pe care le aduc. Să amintim doar germaniul, semiconductor cu utilizări largi mai ales în radiotehnică. Detectarea acestor elemente, care se găsesc în cantități extrem de reduse, necesită o aparatură foarte sensibilă. Folosirea spectrografelor (aparate cu care se determină, conform etaloanelor, spectrele de emisie sau absorbție ale diferitelor elemente) aduce reale avantaje prin precizia cu care stabilesc existența de cantități infime, practic insesizabile cu alte metode, din aceste „elemente minore” cu utilizări majore în diferite ramuri industriale.

Folosirea pe scară largă, în laboratoarele de cercetări fizice a mineralelor, a microscopului electronic duce la descoperirea componentelor minerale cu cristale de dimensiuni extrem de reduse, care pînă acum erau mai puțin cunoscute. La mineralele argiloase, de exemplu, se pot deosebi cu ușurință, cu ajutorul acestui microscop, diferitele specii, cărora li se stabilesc mai precis proprietățile și structura. Se extinde și

studiul cristalelor cenoformetria), care pîntime a mineralelor X în rețeaua lor cristalină. Cercetările sovietice de metrică sînt nelipsite în diagnosticarea minerală. În mod curent este și microdurime durității granulelor metodă curentă de analiză termică difracția razei X în structura minerală.

În ultimul timp, ramură tină în geologie, a cărei dezvoltare este ajutată de aparatură și metode noi, se formează o cameră de observare este supusă la temperaturi înalte, respectiv, fapt deosebit de interesant este procesul de constituire a mineralelor de mișcare în termometrie de la din Moscova, de p. Ermakov, aduce cuceriri pentru lămurirea temperaturii de formare a mineralelor.

Cercetările experimentale și aplicative în geologie și altele sînt pentru verificarea rezultatelor obținute în diferitele ramuri asociate. Ele sînt folosite în U.R.S.S. și S.U.A. în condiții de lucru similare cu cele

ÎN
IMA
LWI
ALL

O calamitate ce va putea fi prevenită?

Cutremurele de pământ

Ziarele din prima jumătate a lunii aprilie a.c. ne-au informat despre efectele dezastruoase ale cutremurului din Alaska. Clădiri dărâmate, căi ferate distruse, vase de pescuit aruncate pe uscat, inundații — acestea sînt doar câteva din urmările obișnuite ale unei zguduirii puternice a scoarței pământului. Dacă răsfoim presa din ultimii trei-patru ani găsim și alte date, privind victimele omenești și pagubele materiale provocate de cutremurele catastrofale de la Skoplje (R.S.F. Iugoslavia), de la Agadir (Maroc) sau din Chile.

După datele statistice ale UNESCO, în ultimele decenii cutremurele au provocat moartea a 14000 de oameni anual, iar pagubele materiale au fost de ordinul zecilor de milioane de dolari pe an.

Pentru a preîntîmpina efectele dezastruoase ale cutremurelor de pământ oamenii de știință — geologi și geofizicieni — din diferite țări ale lumii se străduiesc să cerceteze cauzele care le provoacă, să găsească cele mai bune metode de con-

strucție a clădirilor, podurilor, tunelelor etc., astfel ca ele să reziste la zguduirii. Pe de altă parte se fac cercetări pentru a prevedea locul de manifestare a cutremurelor puternice și a putea avertiza din timp populația regiunilor respective. În

sîrșit, unii cercetători studiază de pe acum posibilitățile de a desființa pur și simplu cutremurele de pământ

Unde, cînd și cum..

În ceea ce privește cauzele cutremurelor, ele sînt în prezent în mare parte cunoscute. Știm, de pildă, că zguduirile scoarței terestre sînt provocate de prăbușirea tavanului unor peșteri, de exploziile vulcanilor și, mai ales, de mișcările scoarței pământului în lungul unor fracturi adînci.

Cutremurele de prăbușire sînt cele mai slabe și ele se resimt pe suprafețe mici. Cele vulcanice sînt mai puternice, făcîndu-se simțite pînă la depărtări de 40-50 km de craterele care erup iar cutremurele produse de mișcările scoarței — sau, cum li se mai spune, tectonice — sînt cele mai violente, zguduirile provocate de

ele făcînd uneori inconjurul globului pămîntesc.

Cercetările făcute asupra răspîndirii și frecvenței cutremurelor mai puternice au arătat că nu toate regiunile suferă în aceeași măsură de pe urma lor. În ținuturi vaste cum sînt marea cîmpie est-europeană, care se întinde de la arcul Carpaților pînă la Marea Neagră, sau părțile centrale și de răsărit ale Americii de Nord și de Sud, sau zonele de mijloc ale Africii și Australiei cutremurele au loc foarte rar și sînt în general foarte slabe. În schimb regiunile din jurul Oceanului Pacific și cele din lungul lanțului muntos tînăr alpinocarpatohimalaian sînt zguduite de cutremure numeroase, unele din ele cu caracter catastrofal.

În urma studiului acestor cataclisme naturale au fost întocmite hărți pe care se delimitează zonele mai mobile

unde se produc cutremure mai puternice, și zonele mai rigide, în care cutremurele sînt mai slabe. Pe astfel de hărți țara noastră, de pildă, se găsește într-o zonă în care cutremurele au o tîrzie mijlocie și se produc la intervale mari de timp. Pe teritoriul țării noastre se disting zone în care cutremurele se resimt mai puternic, cum este regiunea Vrancea și cursul inferior al Siretului și altele în care ele sînt în general slabe, cum este de pildă nordul Moldovei.

Putem prevedea un cutremur?

Studiind tîrzie și frecvența zguduirilor scoarței terestre, cercetătorii au constatat că în regiunile seismice cutremurele slabe se produc foarte des, cam cîte 100 pe an, cele mijlocii se produc la intervale de circa 10 ani, pe cînd cele puternice și foarte puternice — la intervale de peste 100 de ani. Desigur că această constatare nu permite încă prevederea momentului cînd se va manifesta un cutremur puternic.

Oamenii așteaptă de prod mur animal neliniște. Să că ele pot Ceretările nu este vor simțire, ci malele aud foarte slabe puțin timp tremur. As putut fi în rul unor ap: te sensibile, numită adi Dar nici ac au dat, pîn față, posibi dea cutrem Mai exist încercă pr relor de pă diind viteza oscilațiilor duiri artif unor explo: cutătorii sov tel de fizice constatat ci mergătoare teza de pr provocate d bă datorită cresc trept sol. Prin d tă a vitezo

II IN SUBTERAN

re Pământul
le minerale
de materii

prime cerute de avântul extraordinar al industriei din zilele noastre?
— iată câteva din problemele fundamentale ce formează obiectul
preocupărilor geologiei în momentul de față.

razelor X (röntgen) așterea structurii difracției razelor aproape toate luatele röntgen-ortele utile mai ales care se găsesc în începe să fie utilizatoarele sovietice r la determinarea de minerale. O rea aparatelor de re precizează de transformări în

rator procesele sînt simplificate, aceste experimente sînt necesare ca criteriu de verificare a veridicității ipotezelor, ele oferind în plus o bază reală de generalizare și interpretare a fenomenelor naturale.

Preocupările pentru determinarea vîrstei absolute a rocilor sînt recente, fiind legate de dezvoltarea fizicii. Pînă nu de mult scara geocronologică a timpului era relativă; ea fusese stabilită pe baze paleontologice, indicînd doar faptul că o formațiune conținînd anumite resturi fosilizate de animale și plante este mai veche sau mai nouă decît o alta.

Introducerea aparatului necesare determinării radioactivității în cercetările cu caracter geologic reprezintă și ea o noutate, larg folosită în U.R.S.S. În ce constă metoda? Rocile conțin aproape totdeauna cantități mici de izotopi radioactivi de uraniu, thoriu sau potasiu, care prin dezintegrare (timpul lor de înjumătățire este cunoscut) se transformă în elemente stabile, neradioactive, în heliu sau plumb. În timpul unei perioade geologice viteza de dezintegrare rămîne constantă. Astfel, determinîndu-se ce cantități de uraniu și plumb se găsesc în roca respectivă se află timpul cît a durat dezintegrarea, ceea ce este tot una cu aflarea vîrstei absolute a roci. Pe această cale s-a putut stabili că vîrsta Pământului, din momentul constituirii sale ca planetă este de două miliarde de ani.

Pentru cunoașterea interiorului Pământului, dar mai ales pentru descoperirea zăcămintelor de petrol și gaze se folosesc de obicei forajele. Cum majoritatea acestor zăcămintele se află aproape de suprafață și sînt epuizate sau pe cale de a se epuiza, s-a ivit necesitatea proiectării și utilizării forajelor adînci, în scopul stabilirii zonelor cu perspective economice. Executarea lor a impus, desigur, folosirea unor metode noi, anume forajul cu diamante sau cu aer, care duc la creșterea ritmului de execuție și la reducerea prețului de cost.

i cu rapiditate o termometria, cu temperatura de acest scop se folosesc care mineralul pînă cînd diferințunți se spune că temperatura în rezării dă indicații e a mineralului ortant pentru re dus la formarea boratorului de geotea „Lomonosov“ is de prof. N. P. osebit de intere-bermelor privind eritelor tipuri de

în domeniul pe-elor sînt necesare e privind forma-erale din natură. rent mai ales în e produse, în labo-ocilor și minereu-ură. Deși în labo-

O anumită jimitare a adîncimii din cauze tehnice, precum și prețul de cost totuși încă destul de ridicat al acestor metode de cercetare au impus însă introducerea unor metode geofizice de prospectare între care cea gravimetrică, magnetometrică, electrometrică, seismică etc., etc. care permit să se stabilească structura geologică a zăcămintelor, dimensiunile și forma lor. Folosirea aparatului geofizice duc, în primul rînd, la creșterea gradului de cunoaștere geologică a zonelor de interes economic. Extinderea metodelor clasice de prospecțiune geofizică, introducerea în practică a unor variante noi ale acestora dau rezultate valoroase. Aeromagnetometria, de exemplu, conduce la separarea zonelor cu și fără perspective pentru minereuri cu conținut de magnetit iar microgravimetria oferă rezultate precise în detectarea directă a structurilor cu hidrocarburi gazoase. Folosirea lor ușurează descoperirea zăcămintelor și, în plus, face posibilă amplasarea forajelor sau lucrărilor miniere direct în zonele productive, pentru a fi folosite și la exploatare.

Pe lîngă rolul pe care-l au în descifrarea structurilor adînci, favorabile acumulărilor de substanțe utile, metodele geofizice au fost și sînt folosite și pentru studierea structurii interne a Pământului. Datele existente despre învelișurile Pământului au fost obținute prin interpretarea rezultatelor oferite de seismologie și prin studiul meteoriților. S-a stabilit că în interiorul Pământului, întîlnind diferite praguri structurale, care reprezintă schimbări ale compoziției și densității materialului, viteza de propagare a undelor seismice longitudinale și transversale variază.

Deocamdată, observația directă a pătruns destul de pușin în interiorul Pământului. Cele mai adînci sonde săpate pînă în prezent s-au oprit la 7—7,5 km, ceea ce reprezintă abia 0,1 la sută din raza Pământului. Ce se găsește mai jos nu se poate ști cu precizie. Se fac doar presupuneri pe baza datelor oferite de geofizică, interpretarea lor fiind adesea contradictorie. Limitarea adîncimilor de foraj a fost determinată fie de probleme economice (costul era prea scump față de rezultatele obținute), fie de probleme tehnice (greutatea coloanei de foraj, rezistența garniturii, temperatura ridicată întîlnită etc.). În prezent se ridică însă probleme de ordin științific pentru rezolvarea cărora sînt necesare sonde adînci de ordinul a 15 km (forajul ultraadînc), care să străbată scoarța Pământului. Această scoarță este separată de învelișul următor, de mantie, printr-un prag numit discontinuitatea lui Mohorovicic, cu adîncimi variînd între 6—7 km sub oceane și 15—20 km și chiar pînă la 70 km sub continente. La această adîncime se bănuiește că s-ar afla nivelul hipocentrelor multor cutremure.

La congresul internațional de geologie din 1960 de la Helsinki s-a hotărît, între altele, săparea unor sonde adînci pentru străbaterea mantiei („proiectul Moho“). În cadrul acestui proiect Uniunea Sovietică va săpa cinci sonde cu adîncimi de peste 10 000 m în regiunile Emba, Baku, Karelia, Ural și insulele Kurile de nord. În lupta cu natura, izbînda va fi fără îndoială de partea omului.

G. G. Udubașa

Cercetător științific
Institutul de geologie
și geografie al Academiei
R.P.R.

vorul energiei cutremurelor. Mlecînd de la această idee, cercetătorul sovietic O. A. Kremnev a imaginat construirea unor uriașe centrale geotermice, care să utilizeze căldura internă a Pământului pentru obținerea energiei electrice. În acest scop el propune săparea unor sonde de foarte mare adîncime în care să se pompeze apa rece de la suprafața pământului și să se extragă apa supraîncălzită, a cărei energie să fie folosită în turbine. În felul acesta s-ar realiza o răcire treptată a zonelor adînci ale scoarței, reducîndu-se totodată energia care provoacă și cutremurele de pămînt.

Nu începe îndoială că realizarea forajelor de foarte mare adîncime proiectată în ultimii ani în U.R.S.S., S.U.A. și în alte țări va aduce multe date noi privind energia termică din interiorul planetei noastre și fenomenele geologice care au loc la adîncimi mari, apropiindu-ne de epoca în care omul va putea stăpîni uriașele energii din adîncul scoarței pămîntești.

S. Pauliuc

Catedra de geologie
a Facultății de geologie-
geografie din București

Știați că...

...structura planetei noastre poate fi asemuită cu aceea a unui ou? „Gălbenușul“ îl reprezintă nucleul Pământului, „albușul“ — mantia, iar coaja — scoarța terestră. Membranei subțiri care învelește albușul îi corespunde discontinuitatea lui Mohorovicic. Mantiei îi revine 84 la sută din volumul Pământului.

...în straturile superioare ale mantiei temperatura atinge 1500° iar în cele inferioare — 2000—4000°? Într-un asemenea cuptor silicații și aluminosilicații din care, pare-se, e formată mantia ar trebui să se afle în stare lichidă. Or, sondajele făcute pe cale seismologică au arătat că substanța mantiei e de 2—4 ori mai dură decît cel mai dur oțel!

...în Antarctica nu sînt niciodată cutremure? Prof. V. A. Magnițki presupune că fenomenul s-ar datoră uriașe calote de gheață care acoperă continentul și care creează anumite condiții termice ce împiedică producerea cutremurelor.

...în timpul marilor cutremure se degajă o energie uriașă, egală cu aproximativ 100 de miliarde de kilowați-oră? În schimb zguduiri imperceptibile ale scoarței, înregistrate doar de aparatura seismică, dezvoltă o energie echivalentă cu a unui bec de putere mijlocie.

...în Alaska cutremurele sînt foarte dese? Aceasta se datorește atît faptului că munții sînt încă în curs de formare cît și existenței unui număr mare de vulcani. În 1912, de pildă, în Alaska s-a produs unul din cele mai puternice cutremure din cîte cunoaște istoria. Muntele Katmai, situat la sud de orașul Anchorage, a fost literalmente aruncat în aer. Deosebit de violent a fost și recentul cutremur din Alaska. Valurile uriașe care au luat naștere în urma cutremurului s-au răspîndit în Oceanul Pacific de-a lungul țărmurilor Canadei și S.U.A., ajungînd pînă în insulele Hawai și Japonia.

RIUL

TON

Căldura — principalul vinovat

An de an, datorită progreselor științei și tehnicii, oamenii reușesc să pună stăpînire, din ce în ce mai mult, pe forțele naturii. Ei au îmbîlînit marile fluvii, au supus uriașe energii a reacțiilor nucleare, s-au avîtat în spațiul cosmic... Vor reuși ei oare, într-un viitor mai îndepărtat, să înfrînzeze și forța care provoacă azi cutremurele de pămînt?

Sondele săpate în regiunile lipsite de cutremure (regiuni de platformă) au arătat că temperatura scoarței pământului crește, în adîncime, cu un grad Celsius pentru fiecare 60-70 de metri. În regiunile mobile ale scoarței pământului (regiuni geosinclinale), în care au loc cutremure puternice, temperatura crește mult mai repede și anume cu un grad Celsius pentru fiecare 30 de metri (uneori chiar pentru fiecare 7-8 metri). Aceasta ne arată că în regiunile cu o frecvență crescută a cutremurelor scoarța pământului este mai puternic încălzită. Temperatura mai ridicată din aceste regiuni reprezintă, probabil, iz-

acestor oscilații elastice vor putea fi identificate, în viitor, zonele în care există condiții favorabile pentru producerea cutremurelor.

Cu ajutorul unor dispozitive foarte sensibile s-au constatat, înainte de „declanșarea“ cutremurului, anumite înclinări, extrem de slabe, ale scoarței pământului iar aparate magnetometrice de mare precizie au putut înregistra schimbări ale proprietăților magnetice ale rocilor din subsolul regiunilor seismice. Aceste indicii nu sînt, însă, suficiente cîci vrem să știm nu numai *dacă va avea loc* o zguduire a scoarței pământului, ci și *prevedem cît de puternică va fi* această zguduire, cît de mare va fi suprafața pe care cutremurul va provoca distrugerii.

Și în această direcție au fost realizate unele progrese. Se știe, de pildă, că țăriia unui cutremur depinde de adîncimea la care are loc zguduirea, de natura și proprietățile rocilor în care se produce ruptura. Nu este exclus ca, țînînd seama de acest lucru, oamenii de știință să poată să prevadă și intensitatea cutremurelor.

Stradă din Anchorage (Alaska) după cutremur.

OREIONUL

...in
corpore
sano

Esculap răspunde...

GEORGETA POSAN — București: Răspundem cu plăcere și la „întrebări de cultură generală” cum le numim dv. Deci: 1) E.C.H.O. este prescurtarea denumirii virusurilor „humane-entrice-citopatogene-orfane”. Aceste virusuri au fost izolate din intestinul („enterice”) unor oameni sănătoși, acum câțiva ani, prin cultivarea lor pe culturi de țesuturi. Denumirea de „virusuri orfane” le-a fost dată provizoriu deoarece atunci nu se cunoșteau bolile pe care le puteau produce (erau virusuri „orfane” de boli). Azi se știe că ele pot provoca anumite meningite. 2) Congelarea constă în expunerea alimentelor la temperaturi de circa — 10° până la — 30°. La aceste temperaturi activitatea microorganismelor încetează și alimentele (în special carnea și unele fructe) se pot păstra nemodificate timp destul de lung. Procedul este foarte răspândit în toată lumea și în cazul unei folosiri corecte păstrează intact gustul și valoarea nutritivă a alimentelor. Carnea conservată prin congelare își păstrează proprietățile nu numai în funcție de modul cum s-a făcut congelarea, ci și de modul cum este decongelată. Din acest punct de vedere trebuie respectate întocmai instrucțiunile afișate de industria alimentară. 3) Perioada de fecunditate se suprapune cu perioada în care are loc ovulația, adică între a 14-a și a 16-a zi de la începutul menstriei precedente. Această perioadă de fecunditate (după „calendarul lui Kraus”) nu este valabilă însă decât în 70—80 la sută din cazuri, deoarece la o treime dintre femei ovulația se poate face și în oricare alte zile ale ciclului. În aceste cazuri determinarea zilei de fecunditate se face prin examenul cito-vaginal hormonal. 4) Efortul muscular poate fi o cauză importantă a ridicării temperaturii. În urma unei alergături sau a unui exercițiu violent temperatura sportivului se ridică în medie cu 1,5°.

DULĂU ANTON — Cluj: 1) Organismul omenească are o rezistență proprie care se opune la trecerea curentului electric. Dar dacă pielea uscată are o rezistență electrică ridicată, cea umedă sau mucoasele au o rezistență practic nulă. Starea pielii, a hainelor (îmbrăcămintea de cauciuc, din piele sau din mătase) contribuie la creșterea rezistenței. Anumite boli (boala lui Basedow etc.), consumul de băuturi alcoolice, diminuează rezistența electrică. 2) Măsurile de protecție sunt: izolarea obiectelor prin care trece curentul electric, purtarea unei îmbrăcăminti corespunzătoare (obligatoriu mănuși de cauciuc) etc. Se va sta pe postament de sticlă; se interzice manipularea de conducte electrice dacă nu au fost scoase din circuit. Se controlează la intervale scurte de timp dacă izolarea conductelor este în bună stare. 3) Vă recomandăm să citiți pentru lămuriri suplimentare cartea prof. N. A. Vidgorck: „Prelegeri despre boli profesionale”.

ORBAN ALEXANDRU — Constanța: Operația la care vă referiți dv. a fost propusă la Congresul de medicină estetică din anul 1957. Profesorul Kassler a comunicat atunci rezultatele tratamentului cheliei printr-o operație relativ simplă. El a pornit de la ideea că părul cade din cauza presiunii crescute a fasciei conjunctive aflate sub pielea capului. Această tensiune crescută ar produce un defect de irigare sanguină și deci o insuficiență în hrănire a rădăcinii părului care duce la căderea lui. O incizie a acestei fascii ar putea restabili aflulul de sânge, împiedicând căderea părului. Se pare că rezultatele obținute nu au convins încă pe chirurgii că e indicată generalizarea metodei.

BENEA IOAN — Brad: De vreme ce vi s-a precizat diagnosticul și vi s-a indicat și tratamentul nu ne rămâne decât să vă sfătuim să colaborați efectiv la înlăturarea tulburărilor nervoase pe care le descrieți. Ar fi poate de adăugat un tratament cu anti-deprin care are printre alte efecte, cel de echilibrare a fondului emoțional. Este medicamentul cel mai puțin toxic și cu efectele cele mai bune din grupul medicamentelor anti-depresive. Tratamentul se face fie prin asociere de fiole cu drajeuri, fie numai cu drajeuri. Administrarea de injecții este bine să se facă numai în spital. Modul de administrare, doza zilnică și durata tratamentului se stabilesc de către medicul specialist neurolog pentru fiecare caz în parte.

P.S. Corespondența pentru această rubrică va purta pe plic mențiunea „Pentru Poșta medicului”.

O vîrstă critică:

40 de ani

Problema stabilirii momentului cînd începe îmbătrînirea fiziologică a organismului nu este încă pe deplin rezolvată. Unii autori consideră că procesul îmbătrînirii începe chiar la sfîrșitul perioadei de creștere a organismului tînăr, deci în jur de 20 de ani. Alți cercetători consideră că vîrsta cea mai critică este cea de 40 de ani, cînd fenomenele de involuție încep să devină manifeste. În orice caz, majoritatea oamenilor de știință sînt de acord că de la această vîrstă trebuie începute neapărat măsurile pentru prevenirea sau îndepărtarea fenomenelor de bătrînețe.

Iată cîteva sfaturi practice în acest sens:

1 După vîrsta de 40 de ani creșterea cantității de colesterol din sînge are o influență dăunătoare asupra sistemului cardio-vascular și a activității neuro-psihoice a omului. De aceea, după această vîrstă este necesar ca regimul alimentar să fie cît mai sărac în grăsimi animale (untură de porc, unt etc.). Rația zilnică de grăsimi nu trebuie să depășească de 50—60 g și e preferabil să se mențină sub această cantitate.

2 Tendința la îngrășare care se observă după vîrsta de 40 de ani, mai ales la femei, trebuie combătută cu orice preț. Făinoasele și dulciurile sînt, pe drept cuvînt, reputele ca alimente care îngrașă. Se va evita de aceea să se facă exces de făinoase (pîine, mămăligă, macaroane, griș, orez etc.) iar zahăr nu se va consuma mai mult de 30—40 g în porții mici, la sfîrșitul meselor sub formă de deserturi sau a ceaiurilor îndulcite.

3 Repaosul după mesele mari este indicat, fără obligația de a-l prelungea peste 1/2—3/4 oră, pentru a nu avea insomnii nocturne.

4 Sînt recomandate exercițiile fizice metotice, plimbările pe jos, călirea organismului prin factorii naturali (aer, apă, soare). O dată sau de două ori pe săptămînă, se pot face băi cu apă bicarbonată (circa 100 g bicarbonat de sodiu la 50 l apă) cu un efect stimulent asupra circulației. Nu vor lipsi masajele matinale sau fricțiunile cu un prosop ud pînă la jumătatea corpului.

5 Este bine pentru „curățirea sîngelui” să se facă din cînd în cînd, o dată pe săptămînă, de pildă, o zi de cură de fructe sau zarzavaturi crude. Cruditățile sînt bogate în vitamine și săruri minerale cu efect diuretic. Ele asigură astfel eliminarea produselor toxice reținute în organism.

6 Controlul medical periodic devine o obligație imperioasă la această vîrstă pentru a se putea depista în faza cît mai „precoce” eventualele îmbolnăviri, mai ales ale inimii.

7 Somnul de noapte va fi de cel puțin 6 ore. Se vor evita pe cît posibil „noaptele albe” ele putînd avea repercusiuni „la distanță” asupra organismului. Tulburările de somn trebuie să dea de gîndit. Menționăm, de exemplu, că în unele forme de ateroscleroză

se produce o insomnie nocturnă și o tendință de a dormi în cursul zilei.

8 Excesele de orice fel încep să se resimtă după 40 de ani. Ele trebuie de aceea stăvilit cu atît mai mult cînd e vorba de toxice ca: alcoolul, tutunul, cafeaua.

9 Există o serie de alimente indicate în mod special celor ce depășesc vîrsta de 40 de ani. Unul din acestea este iaurtul, pe care savantul rus Mecnikov îl considera pe bună dreptate un „antidot” al bătrîneții. Laptele fermentat (iaurt, kefir, lapte bătut) combate procesul de putrefacție intestinală și deci și resorbția de substanțe toxice din tubul digestiv. În caz că tensiunea arterială nu e crescută este foarte bine să se bea 2—3 ceaiuri pe zi, între mese sau 2—3 pahare cu—succiuri de fructe sau legume.

10 Orice tratament medical pentru prevenirea bătrîneții (hormoni, vitamine, gerovital etc.) nu se va face decît la indicația și sub controlul medicului, deoarece acestea făcute la întîmplare pot da de multe ori un efect nedorit (tulburări sexuale, hipervitaminoze, sensibilizări ș.a.).

Respectarea acestui „decalog” sumar va avea darul de a da o vigoare mai mare vîrstei de după 40 de ani, pregătind o bătrînețe agreabilă.

Dr. V. S. Veselovski

Ultima verificare a lentilelor de contact

pede bilaterală, și eoborînd înainte spre maxilar. În felul acesta figura bolnavului capătă aspectul caracteristic de „cap în formă de pară”.

În unele cazuri, tumefierea este atît de considerabilă, încît figura bolnavului este în întregime deformată. Pielea care acoperă regiunea bolnavă este netedă, întinsă, păstrînd însă culoarea normală.

În același timp, deschiderea și închiderea gurii se face cu oarecare greutate și durere. Ca simptome generale, copiii se plîng rareori de tulburări serioase atunci cînd oreionul s-a instalat. De cele mai multe ori totul se reduce la o febră ușoară și la lipsa poftei de mîncare.

După o perioadă de 5—8 zile, umflătura parotidiană scade progresiv pînă ce dispare, temperatura revine la normală și o dată cu ea și pofta de mîncare.

Oreion este, așadar, în general o boală simplă la copii, care nu necesită un tratament deosebit. La adolescenți și la adulții tineri există însă pericolul unor complicații secundare, unele dintre ele consecințe destrucătoare de neplăcut. Intrucît în cursul bolii virusul este răspîndit în întreg organismul, el poate atinge și alte organe decît glandele salivare. Atunci cînd tumefacția se însoțește de vărsături și dureri violente în regiunea epigastrică a abdomenului, ne vom gîndi la o pancreatită — inflamația unei glande care se află în abdomen și joacă un rol deosebit de important în digestia alimentelor.

Mai frecvente sînt însă inflamațiile testiculelor și ovarelor, care se produc de obicei între a 4-a și a 8-a zi de boală, favorizate fiind de statură în picioare și de oboseală fizică. Vom mai aminti înfine de meningita urliană, complicație nervoasă în general ușoară, cu o evoluție scurtă și lipsită de pericole.

Cum parotidita epidemică este una dintre cele mai ușoare boli infecțioase ea nu impune un tratament deosebit. Vom aminti însă, firește, circumscripția medicală și cabinetul medical al școlii pentru a lua măsurile curative și profilactice necesare.

Cum nu se cunoaște încă un tratament specific al oreionului, ne vom mărgini mai mult la prevenirea posibilelor complicații. Repaosul la pat va fi păstrat obligatoriu primele 7—10 zile de boală, aceasta pentru a evita localizările testiculare, care ar putea avea drept consecință sterilitatea. În primele 3—5 zile de boală, regimul alimentar va fi alcătuit din lapte, vegetale și fructe, pentru a nu accentua durerea prin efortul de masticare. Se recomandă igiena gurii prin gargarisme repetate cu ceai de mușețel. Durerea și febra vor fi combătute cu piramidon și anti-nevralgice. Prișnițele reci locale sînt de asemenea un bun calmant al durerilor.

Copiii bolnavi de oreion vor sta acasă 21 de zile, perioada de izolare obligatorie. Căci, fără ca boala să prezinte o gravitate deosebită, este bine să luăm toată măsura pentru a evita răspîndirea ei în colectivitățile școlare.

Dr. Valerian Trofimov

★ FILMUL ★

„Trei surori“ de Cehov și interpretele lor

Opere clasice pe ecrane

Într-unul din numerele anterioare ale revistei făceam cunoscut cititorilor noștri că regizorul sovietic Samson Samsonov, autorul filmelor „Zvăpăiața” și „Tragedia optimistă”, revine la tematica cehoviană lucrînd la transpunerea pe ecran a piesei „Trei surori”.

Turnarea a început de curînd într-unul din pavilioanele „Mosfilmului”. În rîndurile ce urmează vă vom prezenta pe cele trei interprete ale „surorilor” cehoviene, cu care s-a întîlnit și a discutat recent pe platoul de filmare un redactor al revistei „Literaturnaia Rossia”.

Sora cea mică, Irina, este înfrumusețată de Tatiana Malcenko, absolventă a școlii teatrale Șcepkin. Tanea are douăzeci și doi de ani și se află la primul ei rol în film. Tînăra actriță e foarte bucuroasă că i s-a oferit prilejul să deuteze cu un personaj creat de pana sensibilă a lui Cehov. După părerea ei, interpretarea unei eroine cu puritatea și bogăția sufletească a Irinei constituie cea mai bună școală pentru for-

marea dificultate pe care o resimte un actor de teatru, obișnuit cu succesul logică a scenelor, cînd este pus să joace în fața obiectivului cinematografic fragmente disparate. În schimb, cinematografia i-a oferit posibilitatea de a exprima nu numai sentimentele, dar și mișcarea gîndurilor eroinei, și acest lucru constituie, după părerea actriței, un lucru esențial pentru personajele cehoviene.

mi-a fost foarte greu să mă transpun în noul rol — declară Volodina. Totuși mai era încă dominat de proaspăta amintire a femeii-comisar. Dar între Mașa și eroina mea anterioară nu există nimic comun. Acum, tocmai acest lucru mi se pare deosebit de îmbucurător: înseamnă că totul trebuie luat de la început, înseamnă că nu există soluții gata pregătite și nu sînt pusă în situația de a mă repeta”. Volodina începează pentru prima oară o eroină a lui Cehov. Dar e îndrăgostită de multă vreme de personajele sale tacute, delicate, le cunoaște circumstanțele ascunse, profunde, înțelegerea față de oameni, încercările de a evada din cotidianul trist, înăbușitor. Din acest punct de vedere, actrița consideră „Trei surori” cea mai interesantă dintre piesele scriitorului. După părerea ei, Mașa este cea mai neobișnuită dintre surori: perspicace și înțeleaptă, dreaptă și ironică și totodată de o mare delicatețe sufletească, o fire poetică, plină de înflăcărare.

Interpreta Olgaei, sora cea mare, este Liuba Sokolova, actriță la M.H.A.T. din Moscova. Încă din anii studenției Sokolova s-a familiarizat cu eroinele pieselor lui Cehov în care a fost mereu distribuită. A interpretat-o și pe Nina Zarecinaia din „Pescărușul” și pe Sonia din „Unchiul Vanea”. Despre Olga din „Trei surori” vorbește ca despre ființa cea mai apropiată: „Olga suferă pentru tinerețea și frumusețea ei pierdută, dar își îndeplinește neabătută îndatoririle. Delicata ei grație exterioară nu poate fi despărțită de frumusețea și bunătatea sa sufletească. Olga dăruiește totul, absolut totul altora, și nu primește nimic în schimb. S-ar părea că viața ei e pustie. Dar nu e așa. După mine, Olga e cea mai puternică dintre surori. Și știți de ce? Pentru că ea crede, mai mult decît Irina și Mașa, mai fierbinte decît ele, că frumusețea, dreptatea, vor triumfa”.

Așadar, trei actrițe îndrăgostite de creația lui Cehov, care caută să exprime cit mai convingător bogata lume spirituală a eroinelor sale.

Viitoarea

Anna

Karenina

Evident, nu-i prea simplu s-o recunoști din prima clipă în acest travesti de epocă. Și totuși este celebra Tatiana Samoilova... Talentata actriță sovietică a făcut nu de mult câteva probe pentru rolul Annei Karenina, al cărei destin intenționează să-l înfățișeze într-o nouă versiune cinematografică regizorul Alexandr Zarhi. În realizarea filmului, acesta a pornit de la ideea că romanul „Anna Karenina” poate fi situat printre operele literaturii mondiale deopotrivă de semnificative pentru trecut ea și pentru prezent sau viitor.

Scenariul, scris de V. Katanuj, urmărește cu fidelitate compoziția romanului tolstoian. Ca și în roman, Levin rămîne unul din principalele personaje. Creatorii filmului consideră că semnificația socială și filozofică a dramei eroinei nu poate fi relevantă în întreaga ei complexitate fără a se face eforturile zadarnice depuse de Levin pentru a stabili o armonie între individ și societate. Autorii sînt decisi să respecte cu strictețe stilul specific lui Tolstoi.

Pregătirile preliminare filmării sînt în plin curs. Pînă în momentul de față Tatiana Samoilova este pretendentă cu cele mai multe șanse la rolul Annei Karenina.

Campionii de șah și... filmul

În septembrie 1925 Moscova găzduia un campionat mondial de șah al cărui erou era cubanezul Jose Raul Capablanca. O armată nesfîrșită de reporteri luase cu asalt hotelul „Metropol” unde se disputau partidele. În tot orașul nu se vorbea în acele zile decît despre șah.

Un tînăr regizor sovietic, care avea să devină mai tîrziu marele Pudovkin, a avut atunci ideea ingenioasă de a-și face debutul în cinematografie cu o comedie șahistă, pe care a intitulat-o „Frigurile șahului”. Materialul exista cu prisosință. Multimea suporterilor care făceau

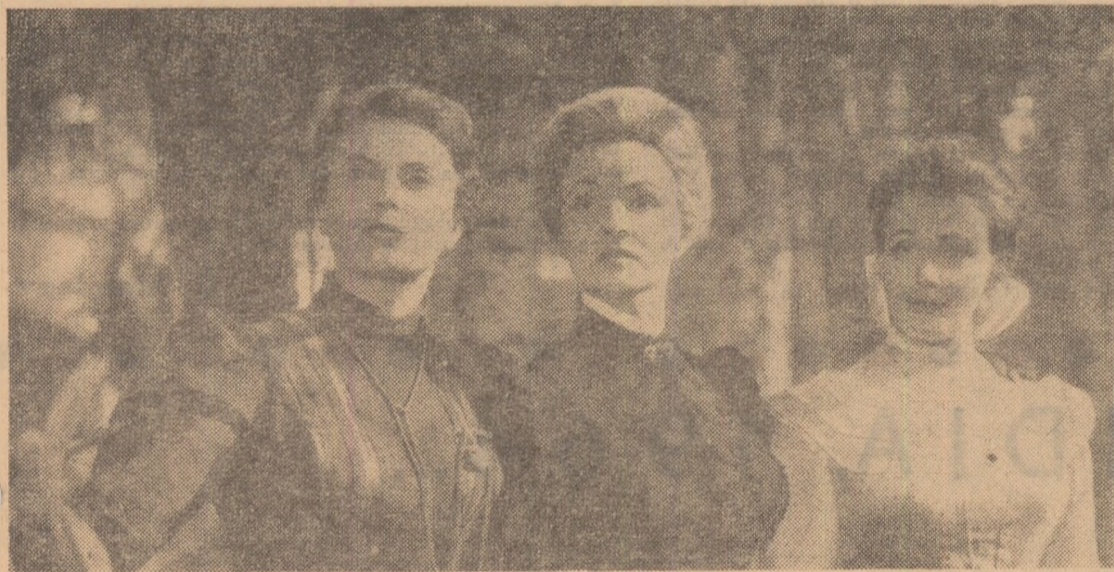
zid în jurul hotelului „Metropol” era foarte dispusă să foloseze. Insuși Capablanca a consimțit să figureze într-un episod.

Turnarea comediei se desfășura cu ușurință, într-o atmosferă veselă. Decorurile cu plăcere să interpreteze în film rolul unui farmacist care, contaminat de pasiunea generală pentru șah, înmînează unui client, în locul unei fiole, o regină.

Comedia lui Vsevolod Pudovkin s-a bucurat de mare succes. Umorul, bunul gust,

atmosfera de veselie pe care o degaja au fost primite cu satisfacție de către spectatori.

De altfel nu numai Capablanca, dar și marele Alehin, un alt celebru campion mondial de șah, a avut contingențe de cinematograf. Alehin s-a numărat printre cei dinții elevi ai secției de artă scenică a Școlii cinematografice sovietice fondată în 1918, care avea să se transforme mai tîrziu în Institutul unional de cinematografie. Genialul șahist sovietic, viitor campion al lumii, n-a rămas însă credincios artei filmului.

L. Sokolova (Olga), M. Volodina (Mașa) și T. Malcenko (Irina)

marea sa actoricească. După începerea filmărilor, Tanea Malcenko a trebuit să se deprindă cu o seamă de împrejurări specifice cinematografului și îndeosebi să învingă

Margarita Volodina, interpreta femeii-comisar din „Tragedia optimistă” deține în filmul „Trei surori” rolul frumoasei Mașa, sora mijlocie. „Mi-a trebuit mult timp și

Intîmplări pe șantierul «Marelui zăcămint»

Acum trei ani, scriitorul Gheorghii Vladimov a publicat nuvela „Marele zăcămint”. Este povestea șoferului Viktor Proneakin, un om contemporan, cu un destin interesant și dificil. Nu după mult timp de la publicare, povestirea a inspirat un scenariu radiofonic și a fost transmisă într-o emisiune, apoi a fost montată pe scenele teatrelor.

În momentul de față „Marele zăcămint” este transpus în film de către regizorul V. Ordinski.

Una din cele mai mari dificultăți întîmpinate de echipa de filmare a reprezentat-o, așa cum se întâmplă în multe cazuri similare, alegerea interpretului principal. După o trecere în revistă a tuturor actorilor cunoscuți, V. Ordinski a optat pentru nu mai puțin de... doisprezece interpreți, după părerea sa foarte potrivită în acest rol, cărora li s-a adăugat și candidatură autorului însuși, Gheorghii Vladimov, care a dovedit deosebite calități actoricești.

Pe cine să aleagă? Regizorul se afla într-o complicată dilemă. Fîind inseris în dreptul unei cifre nefaste, treisprezece, Vladimov a anunțat că se retrage. Vladimov a anunțat că se retrage. Vladimov a anunțat că se retrage. Vladimov a anunțat că se retrage. Vladimov a anunțat că se retrage.

te, regizorul obosit i-a întins asistentului un teanc de probe fotografice rugîndu-l să tragă una la întîmplare. Iar întîmplarea l-a favorizat pe Evgheni Urbanski, cunoscut interpret al filmelor „Comunistul” și „Cer senin”. Dar un actor nu putea deveni dintr-o dată șoferul Proneakin. Pentru acest rol Urbanski a trebuit în primul rînd să slăbească urgent. Apoi a fost absolut necesar să învețe să conducă un camion. Șoferii carierei miniere Lebedinskaia, din zona Anomaliei magnetice de la Kursk, își vor aminti multă vreme anevoioasa deplasare a camionului „KRAZ” de zece tone, la volanul căruia se afla Evgheni Urbanski. În timpul celor două luni petrecute cu echipa de filmare printre muncitorii carierei, Urbanski și ceilalți interpreți au trăit în condițiile de viață ale personajelor filmului.

Cele mai complicate cadre, consacrate tehnicii exploatarei, au fost realizate cu sprijinul colectivului administrativ al carierei, în rîndul căruia se află mulți cineamatori pasionați, întotdeauna dispuși să-și ajute colegii profesioniști.

Recent echipa de cineasți a plecat la Novorosiisk unde continuă o altă parte a filmărilor.

IN JURUL LUMII

Niger — un fluviu și o țară

Deasupra Niamey-ului e un cer de catifea neagră. Chiar și în cursul nopții atmosfera e înăbușitoare, încinsă ca și pământul insetat de ploaie, ca și fluviul ce curge între coline. Nu se simte nici cea mai mică adiere de vânt, nici urmă de răcoare...

Sezonul secetos va mai dura încă mult timp și nici un fel de ploaie, decît poate una de stele, nu făgăduiește să se reverse asupra pământului. O perdea deasă de stele aurii învăluie marginile bolții cerești, coborînd pînă la linia orizontului și amenințînd să se destrame într-o puzderie de scîntite galbene.

După ce străbate extremitatea de vest a țării, Nigerul își continuă drumul spre ocean. Fiind așezată în inima continentului negru, Republica Niger nu are ieșire la mare. Pe harta țării nu există nici o linie de cale ferată. Călătoria din Dahomey în Niger e anevoioasă și-ți răpește mult timp. În schimb, de la Paris la Niamey poți ajunge cu avionul în numai cinci ore și ceva. După încă o oră sau două te afli instalat comod la „Grand Hôtel”, pui în funcțiune instalația de aer condiționat și te odihnești pînă a doua zi dimineața, cînd se deschide bașorul unde, în afară de felurite băuturi și gustări, te mai înviorează și o fotografie a Alpilor înzăpezite.

În caz că hotelul nu e un simplu popas înainte de a porni la vînătoare de fiare sălbatice, poți ieși în oraș fără a mai aștepta ivirea zorilor, spre a hoinări prin preajma felinarelor-licurici care pilpăie ici-colo deasupra tarabelor improvizate ale negustorilor de mărunțișuri. Noaptea, bățiile înăbușite și stranii ale tam-tamurilor răspund zgomotului asurzitor al twist-urilor transmise de megafonele barurilor. Puținii trecători cu care te întilnești în cale te salută, fără a acorda însă vreo atenție oamenilor nevoiași cărora marginea prăfuită a străzilor le slujește drept așternut. În cursul plimbării se poate întimpla să fii oprit și întrebant: „Domnule, n-aveți nevoie de un servitor?”

Dar toate acestea sînt simple cunoștințe fugare și ele trebuie consolidate cu observații și discuții purtate fie în „Grand Marché” — o piață zgomotoasă și pestriță, fie în tîrgul de vite, unde își expun „marfa” nomazii, fie în labirintul format de gardurile de pale care despart curțile caselor țărănești de savană. Nu strică, de asemenea, să cercetezi cu luare aminte cifrele publicate în presă, să răsfoiești zilnic buletinul care se tipărește în 1050 de exemplare, să-ți arunci o privire în registrul de bolnavi, oferit cu amabilitate de un medic militar francez ce și-a instalat mașina-ambulatoriu chiar pe malul fluviului, la umbra unui baobab...

Fie că te plimbi pe străzile liniștite ale Niamey-ului, orașel cu numai treizeci de mii de locuitori, fie că pornești pe traseul transsaharian, unde de o parte și de alta a șoselei pasc cirduri de girafe, pretutindeni simți cît de neîndurător e soarele. (Termometrul arată la umbră 40 de grade). Natura n-a fost prea generoasă cu această regiune. Cea mai mare parte a teritoriului țării (de două ori și jumătate mai mare decît al Franței) suferă din pricina secetei. El e favorabil — și încă nu peste tot — doar pășunilor. Deocamdată e greu să apreciezi bogățiile reale ale subsolului: s-au făcut prea puține prospecțiuni, așa încît nigerienii abia de acum înainte trebuie să înceapă adevărata explorare a pământului țării...

Aproape jumătate din populație este concentrată în valea fluviului Niger și lingă hotarul cu Nigeria; aceste regiuni dau 9/10 din producția de arahide și jumătate din șeptelul de cornute mari, oi și capre. Nigerul are o agricultură înapoiată, iar industria abia acum începe să ia ființă.

Dat fiindcă nu contau pe mari profituri, colonialiștii au încetinit ritmul de dezvoltare a economiei, fără să-i preo- cupe faptul că Nigerul este cea mai înapoiată țară din Africa de vest. Deși el și-a dobîndit independența, este încă departe de a fi independent și din punct de vedere economic.

Pe malul Nigerului

În această țară cu trei milioane de locuitori, abia unul din zece este știutor de carte.

— În trei ani am făcut pentru copiii africani mai mult decît au realizat colonialiștii în șazecei de ani.. ne-a declarat Babu Hama, președintele Adunării Naționale și președintele partidului progresist. În țară nu există decît 14000 de muncitori, restul sînt țărani.

În ultimul timp, în Niger s-au construit cu mari eforturi citeva șosele, căci țara se sufocă din pricina lipsei de drumuri și s-au forat niște fîntini arteziene; în capitală au început să se înalțe clădiri, au fost deschise mici întreprinderi și o farmacie populară; în momentul de față, în Niger există 600 de școli față de 20 cît erau înainte de independență.

O problemă extrem de dificilă o constituie și agricultura. În cursul călătoriei prin țară am avut prilejul să vizitez și un sat, pe nume Jambala. Pe o colină din preajma Nigerului se întindeau curți cu căsuțe de lut, cu magazii circulare, ca niște butoaie, pentru păstrarea meiului, cu fierării primitive așezate sub șoproane, cu copaci firavi și rari și cu copii pe jumătate gol. Nu încapă îndoială că satul arăta la fel și acum o sută sau două sute de ani. Primarul Isso Alfari are șaptezeci de ani.

— Cum trăim aici? — a repetat el întrebarea noastră. Țăranii au pămînt, e destul în savane. Fiecare sătean trebuie, însă, să plătească un impozit șefului de district. Ce prefaceri au avut loc în sat în ultimii ani? Țăranii au început să vîndă mai multe produse, s-a deschis o școală, dar nu toți copiii învață...

Statul caută să-i cointereneze pe țărani în cultivarea

unor plante mai rentabile ca bumbacul, orezul, grîul, legumele etc. și depune eforturi mari pentru a sporî recolta de arahide și șeptelul, se străduie să facă irigații, acordă credite, ajută pe țărani la achiziționarea de materii prime și creează pe alocuri cooperative.

— Deocamdată s-au făcut numai primii pași — ni s-a arătat. „Coproniger” — o societate națională de comerț și producție caută să-i ajute pe țărani. Înainte vreme importam grîu din Franța, acum intenționăm să facem față necesităților cu rezerve interne. Am construit o instalație frigorifică, am sporit exporturile de carne în țările vecine...

După cum a arătat președintele Amani Diori, planul trienal este pe cale de a fi îndeplinit și urmează să fie elaborate planuri pe cinci și zece ani. Între altele se proiectează construirea unor fabrici de ciment, de prelucrare a pielii, de conserve de carne și de mobilă. Deocamdată însă Nigerul importă foarte multe produse...

Toți nigerienii cu care am avut prilejul să stau de vorbă au arătat că o primă sarcină a țării e lichidarea analfabetismului, crearea de cadre naționale. Au și fost deschise un centru de pregătire profesională rapidă, o școală de surori medicale, un liceu. Dar programele de învățămînt sînt franceze ca de altfel și limba de predare: marile număr de grupări etnice ridică de asemenea, greutăți.

— Am creat statul, acum urmează să creăm națiunea — ne-a spus președintele Amani Diori.

D. Mamleev

INDIA, 1964...

Acum opt ani am străbătut 14.000 de kilometri pe drumurile Indiei — de la munții Himalaia pînă la capul Comorin și de la golful Bengal pînă la marea Arabiei. Statul indian împlinea nouă ani de la dobîndirea independenței... Era în ianuarie-martie 1956...

— Veniți peste cinci ani — mi-au spus la despărțire prietenii indieni. N-o să mai recunoașteți țara...

Nu după cinci, ci exact după opt ani am vizitat din nou India. Se pare că și distanțele s-au micșorat de atunci: înainte, ca să ajungi la Delhi trebuia să treci prin Praga, Paris, Nisa, Beirut și Karacl. Astăzi, o puternică și irimoasă navă aeriană „Tu-114” te poate transporta în numai șase ore din gerul Moscovei (—20°) în zăpușeala capitalei indiene (+30°).

Domnul M. J. Desay, secretar general al Ministerului de Externe al Indiei a fost primul care mi-a răspuns la o sumedenie de întrebări.

— Nu încapă îndoială — mi-a arătat el — că în țară s-a înregistrat un progres economic. După dobîndirea independenței producția industrială s-a dublat. A sporit și venitul național. Într-o anumită măsură a crescut și nivelul cultural al poporului, conștiința sa politică.

Ulterior, funcționari superiori din Ministerul Informațiilor mi-au pus la dispoziție date statistice, documente, fapte care confirmau și dezvoltau parcă ideile secretarului general al Ministerului de Externe. Cîteva date dintre acestea mi le-am însemnat în carnet și, în cursul vizitei prin țară, le-am recitit de mai multe ori cu luare aminte.

Dacă e să judecăm după aceste cifre, nivelul de trai al poporului s-a îmbunătățit, chiar dacă nu cu mult. Suprafața pămînturilor iriga-

te a sporit de la 51,5 milioane de acri (un acru = 0,45 ha) la 70 milioane de acri, iar producția de cereale a crescut de la 52,2 milioane tone la 80 de milioane tone.

E adevărat că în ultimii zece ani s-a înregistrat și un spor record de populație — 77 de milioane de oameni (cît populația Angliei, Olandei, Belgiei și Danemarcei luate la un loc), totalul atîngînd astăzi 456 de milioane de locuitori.

Cifrele vorbesc și despre sporirea producției de oțel, energie electrică, țesături de bumbac, despre creșterea numărului de școli, institute de învățămînt superior, centre medicale.

Ne îndreptăm spre Bhakra, un baraj înalt care acum opt ani abia începuse să fie construit. Privesc cu luare aminte în jur ca să văd ce s-a schimbat de atunci.

Înainte pe vechea șosea a Punjabului (care, de altfel, în momentul de față este o modernă magistrală asfaltată), construită cu aproximativ șase sute de ani în urmă. Mărturie a acestui fapt stau vechii stilpi indicatori instalați la distanțe de circa patru kilometri și a căror formă amintește de micul turnuri sau, mai curînd, de niște obeliscuri.

Punjab este o bogată regiune agricolă. Țăranii de acolo sînt mai înstăriți decît în alte state, așa încît nu-ți poți forma o imagine reală despre adevărata situație a satului indian. Mai semnificative în

această privință sînt statele Uttar-Pradesh, Rajasthan, Andhra-Pradesh și alte citeva.

De o parte și de alta a șoselei se întind lanuri verzi de grîu. Pretutindeni în jur fîntini, fîntini, fîntini... Cămile sau bivoli, care trag docil din zori și pînă în noaptea tăvăluguri de lemn. Țărani cu turbane albe și cu pelerine pe umeri... Dar iată că zăresc un tractor, apoi al doilea, al treilea... Mă interesez cine sînt proprietarii. Mi se răspunde că cei care au posibilități să le cumpere...

Pînă la Bhakra mai avem încă de mers. Încep să răsfoiesc pe îndelele ziarele, broșurile și cărțile pe care le-am luat din Delhi. Mă interesează îndeosebi materialele care se referă la agricultură. Problema pămîntului este problema centrală a Indiei: conform statisticilor oficiale, aproape 70 la sută din locuitori depind în întregime de agricultură. Care e situația la sate? Majoritatea țăranilor dispune de loturi de pămînt extrem de mici: un acru, doi, trei. De cele mai multe ori iau pămînt în arendă de la moșieri...

Situația din agricultură stîrnește de multă vreme îngrijorarea și nemulțumirea opiniei publice din țară, care cere tot mai insistent înfăptuirea cît mai grabnică a reformei agrare.

Viktor Hmara

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

TRICOTAJE
din
BUMBAC
pentru adulti și copii
*Modele, contexturi
și culori diferite*

BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE

Recomandări. Produsele se spală în apă caldută în care se adaugă puțin „Alba lux” (o lingură la 5 litri apă). Se clătesc în apă caldută și apoi rece. Se store prin presare. Nu se usucă prin alinare și nici pe sobă sau calorifer.

Nici o casă fără
BIBLIOTECA
proprie

CELE MAI NOI CĂRȚI
*POLITICE, ȘTIINȚIFICE
AGROTEHNICE,
LITERARE
găsite la.*

*Magazinele și librăriile
cooperativelor de consum.*

**Fabrica de articole din tablă
(F. A. T.) - Codlea**

VINDE DIN STOC SUPRANORMATIV

următoarele materiale :

- cristale pentru noptiere 350×430×5 mm
- tarozi witford, diferite dimensiuni
- filiere witford, diferite dimensiuni
- bandă laminată la rece 12×2 mm

precum și alte materiale cuprinse în listele ce se pot consulta la F.A.T.-Codlea, serviciul aprovizionării, tel. 146

Cooperativa IGIENA

Sediul central : București
Str. Băcani nr. 1
telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Freccii
- Masaje faciale
- Spălătul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

Cură la domiciliu...

HEBE

APE MINERALE MEDICINALE
SLANIC-MOLDOVA
HEBE MALNAȘ

PRODUS COLOROM

GALLUS
VOPSEȘTE ORICE TESĂTURI
MĂTASE • BUMBAC • LÂNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

Indicate în boli digestive, boli de ficat și diateze nutritive

EDUCAȚIA SENTIMENTELOR

Sentimentele omenești sînt un fel de ecou al inimii. El se face auzit în toate ocaziile — fie că omul admiră natura, își construiește o casă sau scrie versuri. Și în mare măsură vor fi vinovați părinții dacă copilul lor nu va ști să poarte prin viață prospețimea acestui ecou, puritatea sentimentelor lui.

Vîrsta copilăriei are nevoie de înțeleaptă îndrumare a celor maturi, care să dezvolte în copii, cu tact și pricepere, reacții emoționale juste față de tot ce se întîmplă în jurul lor. Căci dacă omul nu află de mic ce sînt minia dreaptă, înțelegerea, adevărata bunătate și fericire, are puține șanse să cunoască, la vîrsta matură, autentica vibrație interioară.

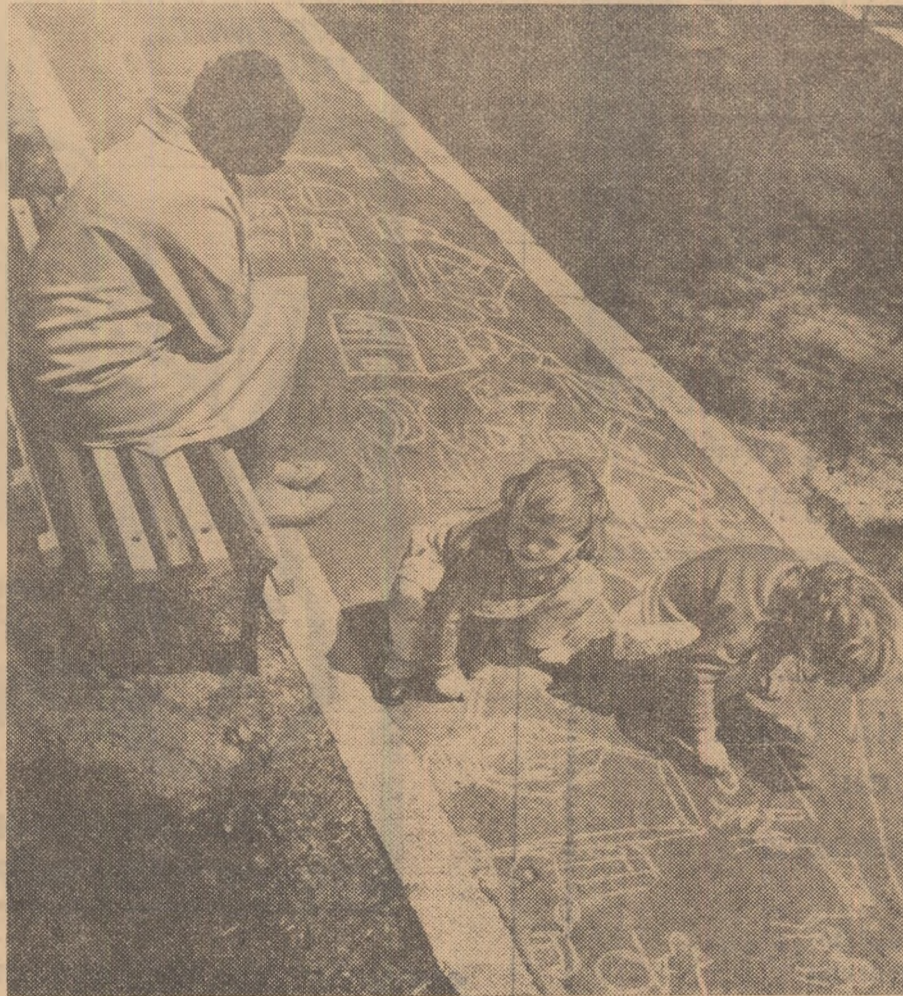
Dar părinții nu trebuie să se mulțumească numai cu predicile pe tema „ce e bine și ce e rău”. Este o pierdere de timp inutilă. Știm cu toții cît e de sensibil copilul la purtarea celor mari față de el — fie că îl ceartă sau îl laudă, îl aprobă sau îl dezaprobă. În felul acesta are puțința să afle „pe viu” ce îi este permis și ce nu, în mica lui viață se fixează anumite limite: asta e bine, asta e rău, asta se poate, asta nu se poate, încolțind conștiința sentimentelor pozitive și negative.

Dați copilului dumneavoastră posibilitatea să renunțe la o plăcere pentru a ajuta pe altul, să manifeste milă și compătimire, să cunoască sentimentul datoriei și veți vedea că bunele sentimente vor începe să se dezvolte și să se consolideze în faptele lui.

Copilul foarte mic e mai simplu de educat. La vîrsta aceea tot ce simte i se poate citi pe față și se manifestă direct. Aici aproape totul depinde de dumneavoastră ca să obțineți ceea ce vreți. Mai greu e cu adolescenții care știu să-și ascundă sentimentele. Uneori sînt grosolani, deși inima le freacă de gingașie, alteori sînt obraznici dintr-o excesivă timiditate. Asemenea paradoxuri sînt frecvente. Dar cine alții decît părinții trebuie să știe care sînt adevăratele sentimente ale copiilor lor! Străduiți-vă să stabiliți contactul, dar nu fiți sîcilitori cu ei. Exigența trebuie însoțită de sinceritate și prietenie.

O astfel de purtare din partea părinților îi obligă pe copii să se gîndească serios la ei înșiși, la ceea ce fac.

Se întîmplă ca unii copii să rămînă indiferenți la ceva care stîrnește indignarea sau mila unanimă. Ce-i de făcut? Încercați să-i puneți într-o situație care să le trezească aceste sentimente. Cu anii sentimentele se dezvoltă, se maturizează, devin mai trainice, mai precise. Dar nu trebuie să uităm că toate acestea se obțin nu dintr-odată.

Cine știe dacă din aceste desenate pe trotuar nu vor ieși viitoare glorie ale artei plastice

Scînteia bună aprinsă la timp, în copilărie, se poate transforma ulterior într-o flacără luminoasă, pură. Iar flacăra aceasta poate lumina drumul spre o importantă descoperire științifică sau inspira la o faptă de vitejie, poate face ca inima să vibreze în ritmul sonor al versurilor.

Străduiți-vă să dezvoltați în copii

sentimentul frumosului. Impresiile estetice, capacitatea de emoționare la auzul unei bucăți muzicale, la vederea unui tablou sau a unei piese de teatru influențează în uriașă măsură formarea profilului spiritual al copiilor.

Fiecare epocă își are cerințele ei în educarea tinerei generații. De acest fapt trebuie să se țină seama. Vrem ca tine-

Îmbrăcăminte pentru turiști

O dată cu venirea primăverii armata de milioane de pasionați a turiștilor, vinătorilor, pescarilor începe să se agite: își face planuri, stabilește trasee, își revizuește echipamentul.

Apropo de echipament. În ultima vreme se observă o exigență sporită față de îmbrăcăminte specială pentru diferitele forme de petrecere a timpului liber în sinul naturii. Cei care și-o achiziționează sînt sensibili și la latura ei estetică, nu numai funcțională. De aceea nu-i mulțumește întotdeauna îmbrăcăminte standard, gata confecționată, pe care o găsește în magazine.

Faptul acesta a determinat deschiderea unui atelier special pe strada Hmelnițki din Moscova, unde vinătorii, pescarii, automobilisții își vor putea comanda haine speciale pe gustul și măsura lor. După părerea organizatorilor, țesăturile cu amestec de fibre sintetice, ca și modelele de care dispune atelierul vor fi pe placul publicului interesat. Orice capriciu va putea fi satisfăcut de meșteri pricepuți. Din atelierul acesta turistul va ieși îmbrăcat „la patru ace”.

B. Meseașev

Cînd nu aveți unde pune cărțile

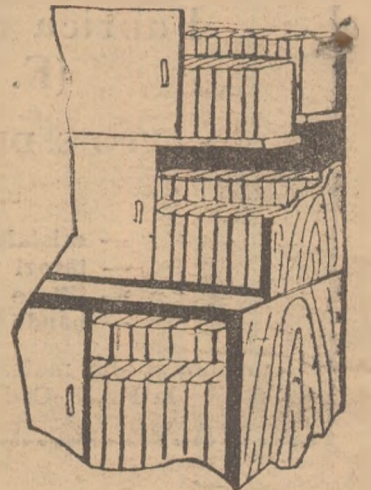
Un prieten de al meu are foarte multe cărți — aproape 1500 de volume. Ele ocupă trei dulapuri și jumătate de servanță, sînt înghesuite prin tot felul de sertare și stau teanc pe birou. În aceste condiții încearcă să găsească repede cartea de care are nevoie. Nici măcar un ghid special cu indicații amănunțite gen „J. Lond. — sert. dreapta” sau „M. și Petr. — val. maro” n-ar putea salva situația.

Cum să-mi ajut prietenul și totodată pe bibliofili pentru care păstrarea cărților devine o problemă? Mai ales că dulapurile de cărți nu sînt întotdeauna comode. Pe rafturile lor cărțile pot fi aranjate fie pe un rînd, și atunci rămîne prea mult spațiu liber, fie pe două, și atunci, rîndul din fund este blocat.

Pentru a înlătura aceste neajunsuri, am găsit o formulă foarte simplă de construcție a unui dulap sau ste-laj, cu două rînduri de rafturi. Acest gen de dulap poate fi construit și cu mijloace proprii.

După cum se vede din desenul alăturat, raftul din spate este cu cinci centimetri mai ridicat decît cel din față. În felul acesta cărțile din al doilea rînd pot fi găsite la fel de ușor și de simplă ca cele din primul. Pentru cărțile de foarte mare secția inferioară, alcătuită tot din două rînduri de rafturi, se face mai adîncă iar distanța dintre rafturi mai mare.

Grupurile de rafturi sînt legate între ele la spate prin balamale obișnuite.

Ing. B. Kamenka

Colțul

curiozităților

Mulkadar Heidanov, mecanizator în colhozul „Navoi” din Azerbaidjan, s-a dus într-o zi la plimbare cu fratele său, elev în clasa a IX-a. Deodată Mulkadar a văzut un animal uriaș, cu blana stropită cu pete, gata să sară. Era un leopard.

Dar tînărul, care este un excelent țintaș și un vînător pasionat, nu s-a pierdut cu firea. Cum avea pușca la el, a dus-o imediat la ochi și a tras din mers. Tirul a coincis cu saltul leopardului. Animalul rănit s-a năpustit asupra vînătorului și cu o lovitură de labă l-a doborât la pămînt. Dar Mulkadar, adunîndu-și ultimele puteri, și-a înfipt miinile în gîtulejul leopardului și l-a omorît.

Fiara răpusă de curajosul tînăr măsoară doi metri și jumătate. Patru oameni abia au reușit să o ridice. Splendida blană de leopard împodobește acum camera lui Mulkadar Heidanov.

Pescarul american Ronald Runow a călătorit fără bilet de la New York la Southampton pe transatlanticul „Queen Elisabeth”. În tot cursul călătoriei peste ocean el s-a hrănit cu semințe de floarea-soarelui și a stat ascuns după ecranul din sala de cinematograful, de unde ieșea din cînd în cînd ca să joace o partidă de șah cu pasagerii.

(Din „Nedelea”)

Zia de muncă s-a sfîrșit. Mă pregătesc de plecare. Deodată sună telefonul.

— Alo!

— Vă cheamă Tașkentul. Nu închideți.

Nu închid.

Aștept. Trei, cinci, șapte minute. În receptor nu se aude nimic. Probabil că a fost o greșeală, îmi zic. Arunc o ultimă privire asupra telefonului și mă îndrept spre ușă. Telefonul sună iar:

— V-a chemat Tașkentul. Nu închideți...

Mă așez din nou pe scaun, lipesc receptorul de urechea dreaptă și îmi frămînt mîntea și găsesc o explicație la acest ciudat apel din Tașkent. După cîte știu, n-am acolo cunoscuți sau prieteni. Treburi — nici atît. Și apoi cine ar suna în interes de serviciu la sfîrșitul zilei de muncă? Încerc să calculez ce oră e acum la Tașkent. Receptorul tace. În cameră intră ca o furtună telefonista de serviciu.

— Vă cheamă Tașkentul... V-au dat legătura la telefonul de jos.

Alerg pe scări la parter. Înhaț receptorul.

— Alo!... Alo!

Nimic. Bat în furcă, suflu în receptor, deși știu că nu se recomandă nici

una, nici alta. Aștept trei, cinci, șapte minute...

Pentru orice eventualitate, telefonista de serviciu a rămas sus. Aud pe scări bocănitul mărunt al tocurilor ei și îi ies în întîmpinare.

— V-au dat legătura la telefonul dumneavoastră! — strigă ea de la etajul întîi.

Alerg într-un suflet la mine la etajul al doilea.

— Nu vă enervați. O să lămurim îndată. Nu închideți...

Nu închid. Intr-adevăr, mă lămurăște:

— N-ați fost prezent și persoana care v-a chemat a plecat.

— Dați-mi voie... Să vă explic...

Dar — vai! — nu-mi rămîne decît să explic receptorului, care nu reacționează în nici un fel. Mă

UMOR

Alo, vă cheamă Tașkentul!

Aproape sufocat iau receptorul. În sfîrșit, vocea telefonistei de la centrală:

— De ce fugiți de la un telefon la altul? V-a chemat Tașkentul!

— Cine? Cine m-a chemat?

— V-am spus doar: Tașkentul. De cîte ori să repet?!

Apoi receptorul amușește. Alerg la al treilea telefon și formez numărul interurbanului. O cer pe telefonista șefă.

Aștept trei minute. Dar cu folos. Telefonista șefă mă sfătuește:

îndrept spre ușă. Telefonul sună iar:

— M-am interesat: v-a chemat Tașkentul, dar dumneavoastră n-ați răspuns. Dați-ne numărul de telefon de acasă, o să vă facem legătura acolo.

Dau numărul de telefon și plec acasă. Iau masa, mă întind pe divan și iar încerc să-mi amintesc dacă n-am cumva un cunoscut la Tașkent. Seara se scurge în liniște. Mă culc. Adorm. Sună telefonul. Un zbirnîit nervos, interurban.

— Vă cheamă Tașkentul. Nu închideți.

Nu închid. Pun receptorul alături pe pernă. Și mă uit la el ca pisca la soarece. Deodată aud:

— Alo, alo!

— Da! Da!

O voce feminină — foarte puternică — din Tașkent.

— Petea, tu ești?

— Nu mă cheamă Petea. Cine vorbește?

— Bună, Petea... De ce nu-mi scrii? — mă întrebă tare Tașkentul.

Simt atenția încordată a nevetei. Și iar:

— Petea, ai primit scrisoarea mea?

— Nu sînt Petea, pe cine căutați?

Poc, poc, și receptorul amușește.

Mă scol. Ridic receptorul și aștept. Mult. Pînă ce telefonul se liniștește și începe să reacționeze. Sun interurbanul. O iau de la capăt. Telefonista șefă lămurăște lucrurile.

Eu și soția ne temem să adormim. Veghem. Așteptăm.

— De ce ți s-a spus Petea? — se interesează soția.

O sun iar pe telefonista șefă pentru a putea răspunde la întrebarea soției.

— Da, da... Am lămurit situația: a fost o greșeală.

— Ciudat — se miră soția — și nu-mi spune ce anume i se pare ciudat.

Cum să-i explic?

I. Ghersamia